

POLONYA İLE İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ İMZALANDI

Türk-Polonya İş Forumu, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Polonya'ya resmi ziyareti vesilesiyle 14 Mayıs'ta düzenlendi. Forumda Devlet Bakanı Zafer Çağlayan ve Polonya Başbakan Yardımcısı Waldemar Pawlak, İşbirliği Protokolü'nü imzaladı.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın 13-15 Mayıs tarihleri arasında Polonya'ya resmi ziyareti vesilesiyle, DEİK/ Türk-Polonya İş Konseyi tarafından Türk işadamları heyeti ziyareti ve Polonya Ekonomi Bakanlığı'nın evsahipliğinde 14 Mayıs'ta "Türk-Polonya İş Forumu" düzenlendi. Forumda Devlet Bakanı Zafer Çağlayan ve Polonya Başbakan Yardımcısı ve Ekonomi Bakanı Waldemar Pawlak, "Türkiye-Polonya İşbirliği Protokolü"nü işadamlarının huzurunda imzaladı.

Ziyarete, TOBB Başkan Yardımcısı ve DEİK Yönetim ve İcra Kurulu Üyesi Halim Mete, Türk-Polonya İş Konseyi Başkanı Mithat Yenigün, TÜRSAB Yönetim Kurulu Üyesi Bülent Katkık ile İHKİB Başkan Yar-

dımcıları Kemalettin Güneş ve Özkan Karaca ile toplam 24 kurum ve firma temsilcisi katıldı.

Ziyaret sırasında 13 Mayıs'ta Polonya'da yerleşik Türk-Polonya İşadamları Derneği tarafından 40'ı aşkın Dernek üyesinin katılımı ile Türk işadamları heyeti onuruna bir çalışma yemeği düzenlendi. Çalışma yemeğinin ardından Varşova Marriott Hotel'de Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Dış Ticaretten Sorumlu Devlet Bakanı Zafer Çağlayan ve Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım'ın katılımıyla bir sohbet toplantısı düzenlendi. Polonya'da yerleşik Türk işadamlarının da yer aldığı toplantıda inşaat, enerji, tekstil, ulaştırma-taşımacılık sektör temsilcileri görüşlerini aktardı. Gü-

lermak-Astaldi (İtalya) ortaklığının Varşova metrosu ihalesini en yakın Çinli rakiplerine 100 milyon dolar fiyat farkı ile kazandıkları, ancak Çinli firmanın Polonya Hükümeti nezdinde bir karalama kampanyası sürdürdüğü ifade edilerek, hükümetten bu yönde destek talep edildi. Ziyaret kapsamında Devlet Bakanı Zafer Çağlayan ile Heyet Başkanı Halim Mete ve diğer Türk işadamları dar kapsamlı bir görüşme gerçekleştirdi.

YÜKSEK KATILIMLI İŞ KONSEYİ

Ziyaretin ikinci gününde Türk işadamları heyeti, Halim Mete başkanlığında Polonya'da yerleşik Semih Ltd. tarafından inşaa edilen ve 32 bin metrekare alana kurulu EE-AC Tüketici Ürünleri Halini ziyaret ederek firma yetkililerinden projeye ve Polonya pazarına ilişkin bilgi aldılar. Aynı gün öğleden sonra, Sayın Devlet Bakanı Zafer Çağlayan ve Polonya Başbakan Yardımcısı ve Ekonomi Bakanı Waldemar Paw-

lak'ın katılımları ile "Türk-Polonya İş Forumu" gerçekleştirildi.

Açılış sunumlarında, Halim Mete ve Mithat Yenigün, iki ülke ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesi için Türk işadamlarına vize, çalışma ve oturma izni alması hususlarında kolaylık sağlanmasını, ücretsiz geçiş belge sayısının 10 bin en az 20 bine çıkarılması gerekliliğini, Polonya'da proje üstlenen Türk inşaat firmalarına Türkiye'den geçici işgücü temini imkanı sağlanmasını ve iki ülke arasında muhabir bankacılık sisteminin geliştirilmesi hususlarını vurguladı. Bakan Çağlayan ve Pawlak tarafından "Türkiye-Polonya İşbirliği Protokolü" işadamlarının huzurunda imzalandı. Toplantıya, her iki ülkeden 70 dolayında işadamları katılım sağladı. Görüşmeler Türkiye-Polonya ilişkileri ve Türkiye'deki yatırım ortamı, Polonya'daki yatırım teşvikleri ve altyapı projeleri konulu sunumlar ve ardından ikili firma görüşmeleri ile sona erdi.

Kanadalı işadamları Türkiyeyi mercek altına aldı

ABD'ye ticari bağımlılıktan kurtulmak ve yeni ortaklıklar kurmak isteyen Kanadalı işadamlarının ana duraklarından biri Türkiye oldu. "Küresel Değişim Döneminde Ortak Açılımlar" temalı "7. DEİK/Türk-Kanada İş Konseyi ve Kanada-Türk İş Konseyi Ortak Yıllık Konferansı" 12 Mayıs'ta İstanbul Hilton Otelinde düzenlendi. Toplantının açılışında konuşan Türk-Kanada İş Konseyi Başkanı Dr. Yılmaz Argüden, bugüne kadar Kanada'dan Türkiye'ye gelen en büyük özel sektör heyetini ağırlayarak iş konseyinin bir kez daha rekora imza attığını belirtti. 150'den daha fazla konuşun iştirak ettiği konferansa katılanlar arasında Kanada Uluslararası Ticaret Bakan Yardımcısı Louis Levesque, Kanada Büyükelçisi Mark Bailey ve Kanada-Türkiye İş Konseyi Başkanı Ronald Denom da yer aldı. Toplantıda iki ülke arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesi için gerekli adımlar ele alınarak, "Küresel Belirsizlik ve Dönüşüm Sürecinde Türkiye'de İş Yapmak", "Bölgede Ortak Fırsatlar: Gürcistan ve Azerbaycan", "Yerel Fırsatlar: Belediyeler ile İş Yapmak" gibi oturumların yanı sıra enerji ve temiz enerji teknolojileri, bilişim ve iletişim teknolojileri ve tarım sektörlerinin ele alındığı paneller gerçekleştirildi.

İHRACATTA ABD'YE BAĞIMLI

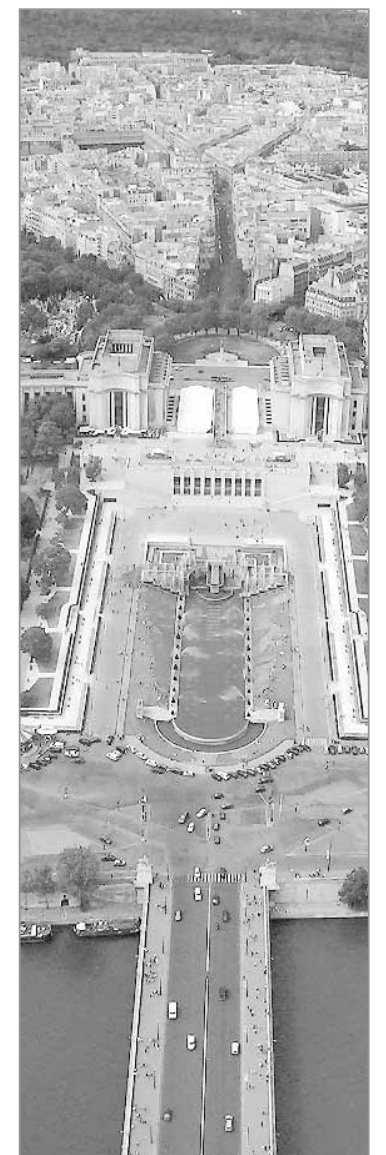
İhracatının yüzde 90'ını yaptığı ABD'ye bağımlılıktan kurtulmak isteyen Kanadalı işadamları yeni pazar arayışına girdi. Özellikle büyüyen pazarlara yönelen Kanada, Türkiye'yi de ticari anlamda mercek altına aldı. Türkiye'nin uyarılarına rağmen. Kanada hükümetinin 1915 olaylarından "soykırım" olarak bahsetmesi ve hükümet üyelerinin Ermeni "soykırım" gecesine katılması üzerine Türkiye'nin Ottawa Büyükelçisi Rafet Akgünay,

Ankara'ya çağrılmıştı. Ancak bu durum, Kanadalı işadamlarını etkilemedi. Aksine Türkiye ile iş yapmak isteyen Kanadalı firma sayısı arttı. İstanbul'da DEİK/ Kanada-Türk İş Konseyi toplantısına Kanadalı yaklaşık 40 firma ve 50 işadamları katıldı. Türk-Kanada İş Konseyi Başkanı Dr. Yılmaz Argüden de, Kanadalı işadamlarının Ermeni sorunu hakkında çok fazla "ilgili ve bilgili" olmadığını söyledi. Argüden, ihracatının yüzde 90'ını ABD'den yapan Kanada'nın bu bağımlılıktan kurtulmak için hızlı büyüyen "pazarlara yaklaştığını belirterek "Bu pazarlardan biri de Türkiye. Bir önceki toplantımıza gelen herkesin iş ortaklıklarıyla ayrıldığını söylediler. Bu kez de iş görüşmeleri verimli geçti. Birlikte Türkiye'de ve bölgede iş yapmak istiyorlar" dedi. İki ülke arasında en büyük sorunun mesafe olduğunu söyleyen Argüden, "THY'nin Kanada'ya doğrudan uçuşa başlaması gerek. Ayrıca politikacıların da tarihçilik yapmasının önüne geçerek duygusal mesafeyi artırmamak şart" diye konuştu. Toplantıda bu mesajı verdiğini kaydeden Argüden Kanada tarafının ise Türkiye'nin lobi yapmasını tavsiye ettiğini söyledi.

Yılmaz Argüden, uzaklığı, nüfusunun kapladığı yere oranla az oluşu ve ABD'ye komşu olması gibi nedenlerle Kanadanın Türkiye için "zor pazar" olarak niteledi. Kanada'yla çifte vergilendirme sorununun aşılanmadığından yakan Argüden, bunun için hazırlanan anlaşmanın siyasi nedenlerle imzalanmadığını ifade etti. Karşılıklı görüşmelerde enerji, bilişim, madencilik ve tabii kaynaklar ile tarım sektörleri öne çıktı. Ayrıca Türkiye'de iş yapmak, Gürcistan ve Azerbaycan özelinde bölgede ortaklık kurmak gibi konularda da oturumlar yapıldı. Toplantıya, Kanada Uluslararası Ticaret Bakan Yardımcısı Levesque de katıldı.

'Fransa'da Türk Mevsimi' için hazırlıklar değerlendirildi

DEİK/ Türk-Fransız İş Konseyi, bu yıl Paris'te gerçekleştirecek "Fransa'da Türk Mevsimi" etkinliğinin hazırlıkları için aralarında; Türk Fransız İş Konseyi Başkanı Hasan Çolakoğlu, İş Konseyi Yürütme Kurulu Üyesi Özdem Sanberk, Fransa'nın Ankara Büyükelçisi Bernard Emiñ, Başkonsolos Christine Moro, Fransa'nın ticaret ateşelerinin de yer aldığı bir toplantı gerçekleştirdi. 14 Mayıs 2009 tarihinde Ceylan Intercontinental gerçekleştirilen toplantıda Anselme Imbert ile Fransa'da "Türkiye Mevsimi" etkinliklerine ilişkin yürütülen hazırlık çalışmalarını değerlendirildi. Türk tarafı bütçesinin henüz onaylanmamış olması ve Cumhurbaşkanlığı nezdinde Nisan ayında gerçekleştirilmesi öngörülen fonlama gecesinin gerçekleştirilmemiş olması konularındaki endişeler dile getirildi. Ekonomik etkinliklerin ise halihazırda organizatör kurumlar tarafından finanse edildikleri ve bu konudaki koordinasyonunun devam ettiği vurgulandı. DEİK Türk Fransız İş Konseyi karşı kanat kuruluşu Medef International nezdindeki "Conseil Franco-Turc"ün yeni başkanlığını Fransa'da Türkiye Mevsimi'nin Başkanlığını yürüten Axa Group Başkanı Henri de Castries'nin devralması konusunda Büyükelçi'den destek talep edildi.

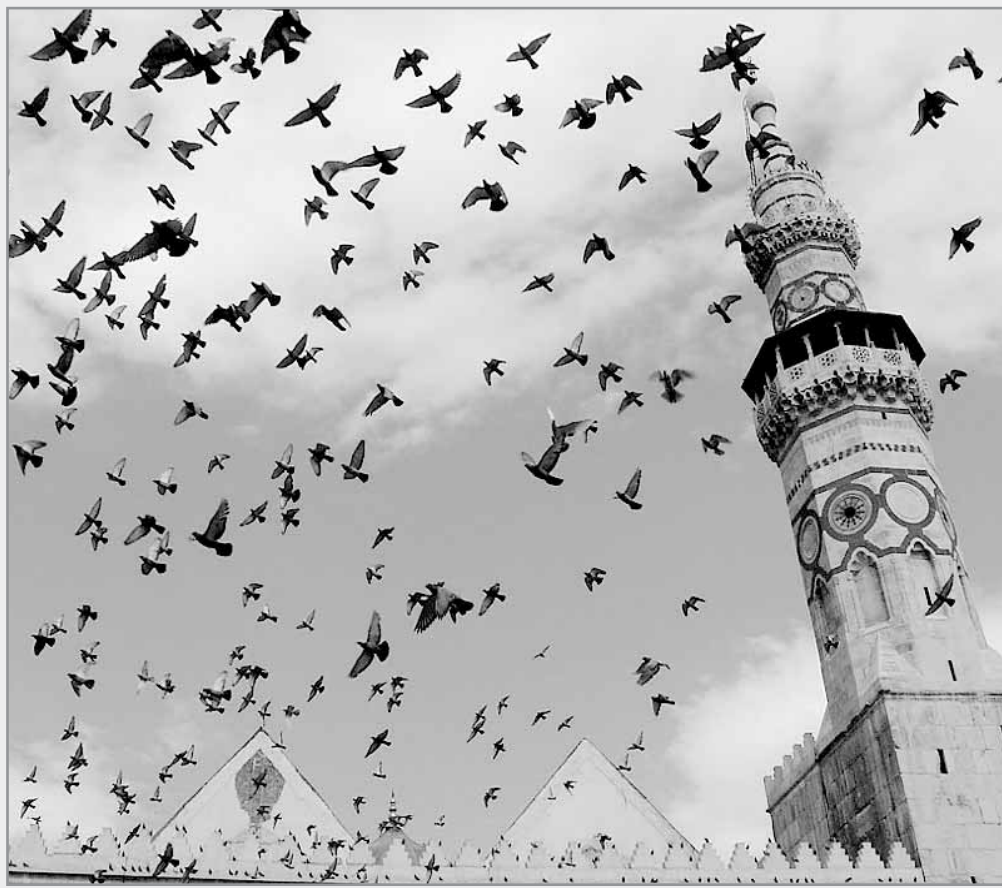

Bu yıl Fransa'nın başkenti Paris'te "Fransa'da Türk Mevsimi" etkinliği gerçekleştirilecek.

Tayvanlı firmalar yatırım için tesisleri inceledi

DEİK/ Türk-Tayvan İş Konseyi 2. Ortak Toplantısı 5 Mayıs'ta TOBB Plaza'da gerçekleştirildi. Türk-Tayvan İş Konseyi Başkanı Yavuz Onay ve Çin Uluslararası Ekonomik İşbirliği Kurumu (CI-ECA) Başkanı Chung-Yu Wang'ın açılış konuşmalarını gerçekleştirdikleri toplantıda, Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Başkan Yardımcısı Arda Açıksoz, Taipei Ekonomi ve Kültür Misyonu Ankara Temsilcisi Ming-Liang Lee, TÜBİSAD Yönetim Kurulu Başkanı Tuğrul Tekbulut, Metal Endüstrileri Araştırma ve Geliştirme Merkezi Daire Başkanı Tzu Chen Kuo ve Çin Cumhuriyeti-Tayvan Eximbank Daire Başkanı Huey-Jaun Luh birer sunum gerçekleştirdiler. Sunumların ardından taraflar arasında bir Ortak Bildiri

imzalanarak, 3. Ortak Toplantının kasım ayında Taipei'de gerçekleştirilmesine karar verildi. Yaklaşık 60 firma temsilcisinin katıldığı toplantının ardından Türk ve Tayvanlı firmalar arasında ikili iş görüşmeleri gerçekleştirildi. Finans, elektronik, tekstil, yenilenebilir enerji, tıbbi cihazlar, mermer, inşaat, makine, kâğıtlama ve lojistik alanlarında gerçekleştirilen ikili görüşmeler esnasında kurulan temaslar sonucu İstanbul ve Isparta'da bazı üretim tesislerine ziyaretler de gerçekleştirildi. Türkiye'deki yatırımları henüz istenen seviyede olmayan Tayvan delegasyonunun özellikle yenilenebilir enerji, makine ve lojistik sektörlerinde yakın dönemde ülkemizde yeni yatırımlar gerçekleştirmeleri bekleniyor.

Türk-Suriye İş Forumu'nda iki ülke siyasi iradelerinin ekonomik ilişkileri desteklediği konuşuldu.

SURİYE İŞ FORUMLARI YAPILDI

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün 15-17 Mayıs tarihleri arasında Suriye Arap Cumhuriyeti'ne gerçekleştirdiği ziyaret kapsamında Şam ve Halep'te İş Forumları düzenlendi. Şam'da yapılan Türk-Suriye İş Forumu'nda Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Suriye Arap Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Beshar Esad, Suriye Ekonomi Bakanı Amer Hosni Lutfi, T.C. Dış Ticaretten Sorumlu Devlet Bakanı Zafer Çağlayan yaptıkları konuşmalarında iki ülke siyasi iradelerinin ekonomik ilişkileri desteklediğini, Serbest Ticaret Anlaşması'nın katkılarıyla 2008 yılı sonunda ticaret hacminin bir önceki yıla göre yüzde 50 artış kaydedtiğini, önümüzdeki üç yılda ticaret hacminin 5 milyar dolara çıkmasını hedeflediğini, Suriye'de her geçen gün daha fazla Türk yatırım görmekten büyük memnuniyet duyulduğunu ifade ettiler. Halep'te yapılan İş Forumu'nda Halep Ticaret Odası Başkanı, TİM Başkanı Mehmet Büyükekşi, TUSKON Başkanı Rızanur Meral, Türk-Suriye İş Konseyi Başkanı Ruhsar Pekcan konuşma yaptılar.

Türk-Suriye İş Forumu'nda Serbest Ticaret Anlaşması'nın katkılarıyla 2008 yılı sonunda ticaret hacminin bir önceki yıla göre yüzde 50 arttığı vurgulandı.

Portekiz ile işbirliğinde sağlam adımların sesi

Türk-Portekiz İş Forumu'nda Portekizli işadamları, Türk firmalarını Portekiz'de yatırım davet ederken Türk işadamları ortak girişimlerin artırılması yönünde çağrıda bulundu.

Portekiz Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Anibal Antonio Cavaco Silva ve Portekizli işadamları heyetinin ziyareti vesilesiyle 14 Mayıs'ta İstanbul Four Seasons Otel'de Türk-Portekiz İş Forumu düzenlendi. DEİK/ Türk-Portekiz İş Konseyi Başkanı Fahri Gökyayla ve AICEP Başkanı Basilio Horta'nın moderatörlüğünü yaptığı toplantıda DEİK İcra Kurulu Başkanı Rona Yırcalı, TUSİAD Başkanı Arzuhan Doğan Yalçındağ ve Portekiz Devlet Müsteşarı Fernando Serrasqueiro birer konuşma yaptı. Portekiz'in önde gelen firmalarından EDP Renewables ve BIAL Başkanları tarafından enerji ve ilaç sektörleri tanıtılarak işbirliği fırsatları değerlendirildi. Park Yönetim Yönetim Kurulu Başkanı Tezcan Yaramancı, Türkiye'deki Portekiz yatırımlarını ve kişisel deneyimlerini aktarırken Türk-Avrasya İş Konseyi Yürütme Kurulu Üyesi Cihan Candemir Avrasya'yı tanıtan ve bölgede gerçekleştirilebilecek işbirliği olanakları hakkında bir sunum gerçekleştirdi. Portekizli işadamları, Türk firmalarını Portekiz'de yatırım davet ederken Türk işadamları hem Türkiye'deki yatırımların hemde Avrasya'da yapılacak ortak girişimlerin artırılması yönünde çağrıda bulundu.

Silva hararetle işbirliği önerdi

Portekiz Cumhurbaşkanı Anibal Antonio Cavaco Silva, Türkiye ile ülkesi arasında ilişkileri

'mükemmel' olarak nitelendirirken, şirketler arasındaki işbirliklerinin artmasını 'hararetle' tavsiye etti. Silva, birçok önemli şirketlerinin Türkiye'ye de açılmaya ve burada bulacağı yerel ortaklarıyla komşu ülke pazarlarına erişim sağlamaya büyük istek duyduklarını aktardı. İki ülke arasındaki ticari ilişkilerin istenen seviyede olmadığını belirten Silva şöyle konuştu: "Elbette karşılıklı yatırımların yapılıyor, Portekiz şirketi Cimpor 710 milyon Euro'yla, Türkiye'deki menkul kıymetler dayanan en büyük yatırımlardan birini yaptı. Üçüncü ülke pazarlarına yönelik ekonomik işbirliği platformları oluşturulması konusunu her iki ülke girişimcilerinin ciddiyetle ele almaları gerektiğini düşünüyorum. Bugün aramızdaki Türk şirketlerini Portekizli karşıtaları ile ortak projeler belirlemelerini ve bunları geliştirmelerini hararetle tavsiye ediyorum."

Portekiz Cumhurbaşkanı Anibal Cavaco Silva yaptığı konuşmada ticari ilişkilerin bazı olumlu gelişmelere karşın olması gereken düzeyin hâlâ çok altında bulunduğunu belirtti. Silva, "Portekiz ve Türkiye önemli birer turizm ülkeleri olmalarına rağmen karşılıklı yolcu sayısı, şirketler arası işbirliği ve karşılıklı yatırımlar bakımından ikili ölçekte arzu edilen düzeyi bir türlü yakalayamamışlardır" dedi. Silva, "Bana

eşlik eden işadamları heyetinin hepsi de Türkiye ile çalışmaya ve Türkiye'de ortaklar bulmaya büyük ilgi gösteriyorlar" dedi. Silva aynı zamanda bu şirketlerin hemen hepsinin yenilenebilir enerji, bilgi teknolojileri ve süreç yönetimi, inşaat, çimento üretimi, yapı malzemeleri, ilaç sanayi, fabrika ve fabrika teçhizatı, turizm gibi ekonomilerinin dengeli ve sürdürülebilir kılınmasında olumlu rol oynayan sektörlerden olduğunu da dile getirdi. Portekiz'in dünyanın çeşitli bölgeleri ile özellikle Afrika ve G.Amerika ile tarihten gelen ayrıcalıklı ilişkilerini sürdürdüğünü dile getiren Silva, Türkiye'nin de Kafkasya ve Körfez ülkeleri ile ayrıcalıklı ilişkilere sahip ülke konumunda bulunduğunu söyledi.

Türkiye en ilgi çekici pazar

Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TUSİAD) Başkanı Arzuhan Doğan Yalçındağ, yılın ikinci çeyreğinde ekonomik krizin etkilerinin daha da azalacağını umduklarını belirtti. Türkiye'nin son birkaç yıl içerisinde global yatırımcılar için en ilgi çekici pazarlardan biri olduğunu kaydeden Yalçındağ şunları söyledi: "Türkiye'nin Avrasya'daki coğrafi konumu, Orta Doğu, Balkanlar, Hazar ve Orta Asya ülkeleri için bir potansiyel sunmakta, benzer şekilde Portekiz de Latin Amerika ve Afrika'nın bağlantı noktası. Portekiz'le işbirliği bu ülkelere ulaşmak için şirketlerimize ortak bir potansiyel sunacak. Portekiz Cumhurbaşkanı'nın ziyareti sayesinde ikili ticaret ve yatırım potansiyelinin önem kazanacağını düşünüyoruz."

PORTEKİZLİ FİRMALARI TÜRKİYE'YE DAVET EDİYORUZ

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) İcra Kurulu Başkanı Rona Yırcalı, Türkiye ile Portekiz arasındaki ticaret hacminin geçen yıl bir milyar doları aştığını belirterek, bu miktarı daha da artırabileceklerini bildirdi. Yırcalı "Türk-Portekiz İş Forumu'nda yaptığı konuşmada, iki ülke arasındaki ticaret hacminin 2003'den bu yana 2 kat arttığını kaydetti. Türkiye ile Portekiz arasındaki ticaret hacminin geçen yıl bir milyar doları aştığını bildiren Yırcalı, "Bunu daha da artırabiliriz. Bu potansiyel var" dedi. İki ülke arasında finans, seramik, çimento üretimi ve eğlence gibi alanlarda çok ciddi yatırım fırsatları bulunduğunu dile getiren Yırcalı, konuşmasında, Türkiye ekonomisinde son yıllarda kaydedilen gelişmelere de değinerek, "Gerek Portekiz gerekse Türk İş dünyasının seçkin temsilcileri ile işbirliği imkanlarını ve üçüncü pazarlarda keşfedilmemiş fırsatları değerlendirdik. Türkiye'yi ziyaret eden Portekizli işadamları sayının artışının Türk pazarına olan ilginin artmasına ilişkin önemli bir gösterge olduğunda fikir birliğine vardık. Türkiye ile Portekiz arasındaki ticaret hacminin, 2003 yılında portekiz Cumhurbaşkanı Sampaio'nun ziyaretinden bu yana yüzde 33 arttığına fakat hala potansiyelin altında olduğunu tespit ettik. Portekizli firmaları Türkiye'yi üs olarak kullanmaya davet ettik. Türkiye ekonomideki başarıları ile gurur duyuyor. Bugün, dünya sıralamasında 16. büyük ekonomi olan Türkiye bu noktaya liberal ekonomik politikalar uygulayarak ulaştı. Türk özel sektörünün rekabet gücü de buna dayanmaktadır" diye konuştu.

IE Singapore Avrupa Bölge Sorumlusu Lay Boon Tan Türkiye'ye geldi.

Singapur'dan Türkiye yatırım sinyalleri

DEİK/Türk-Singapur İş Konseyi'nin Singapur'daki muhatap kuruluşlarından biri olan ve Singapurlu firmaların yurtdışındaki yatırımlarını ve ticari ortaklıklarını destekleyen International Enterprise (IE) Singapore'u temsilen, Avrupa Bölge Sorumlusu Lay Boon Tan çeşitli temaslarda bulunmak üzere Türkiye'ye bir ziyaret gerçekleştirdi.

IE temsilcisi, Singapurlu firmalar ile işbirliği yapabileceği düşünülen veya Asya pazarlarındaki uluslararası faaliyetlerini daha etkin kılma doğrultusunda planları olan, ICT ve perakendecilik sektörleri başta olmak üzere, eğitim, gemicilik, inşaat gibi çeşitli sektörlerinde faaliyet gösteren Türk firmaları ile ilgili kamu kuruluşları ve derneklerle görüşmeler

gerçekleştirdi. DEİK/Türk-Singapur İş Konseyi vasıtasıyla İstanbul ve Ankara'da yaklaşık 20 kurum ve kuruluşla görüşmeler gerçekleştiren IE Singapore yetkilisi, haziran ayında Singapur Cumhurbaşkanının Türkiye'ye gerçekleştireceği ziyaret ile ilgili olarak da bir takım temaslarda bulundu. Söz konusu kurum ve kuruluşlar arasında, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Dünya Bankası, İçişleri Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, TÜBİTAK, Meteksan, Gübre T.A.Ş., Bimsa, İstanbul Ticaret Odası, Vodafone Türkiye/Oksijen, Alışveriş Merkezleri ve Perakendeciler Derneği, Birleşmiş Markalar Derneği, Enka İnşaat, Alarko, Sabancı Holding, Kiler Holding ve Yıldırım Grup yer alıyor.

Türk-Avrasya İş Konseyleri Yürütme Kurulu Üyesi Ali Rıza Arslan (sağda)

Avrasya Yapı Forumu İstanbul'da düzenlendi

Tüyap Fuar Merkezi'nde yapılan 2009 Yapı Fuarı kapsamında 8 Mayıs tarihinde DEİK/ Türk-Avrasya İş Konseyleri ve Yapı-Endüstri Merkezi işbirliğinde; Avrasya Yapı Forumu düzenlendi. Forumda, Yapı Endüstri Merkezi Yönetim Kurulu Başkanı Doğan Hasol, DEİK Yönetim Kurulu Üyesi, Türk-Avrasya İş Konseyleri Yürütme Kurulu Üyesi Ali Rıza Arslan ve Türkiye Mühendislik Birliği Genel Sekreter Yardımcısı

Çiğdem Çınar'ın yapmış oldukları açılış konuşmalarının ardından Azerbaycan, Belarus, Moğolistan, Tacikistan ve Kazakistan ülke sunumlarının yer aldığı yapı ve müteahhitlik alanında işbirliği olanakları ve projelerinin anlatıldığı bölüme geçildi. Forumun sonunda yapılan ikili görüşmeler sayesinde Türk yapı sektöründe faaliyet gösteren firmaların Avrasya'da faaliyet gösteren firmalara projelerini, ürünlerini tanıtmaya imkanı buldu.

Senegal'de 3'ü yabancı ortaklı olmak üzere 12 Türk şirketi faaliyette.

Senegal İş Konseyi kurulması yolunda hazırlık

Senegal Ticaret Bakanı Teknik Danışmanı Aminata Sy ve Senegal İhracat Kalkındırma Ajansı Yetkilisi El Hadj Malick Diop Seck ile 8 Mayıs'ta TOBB Plaza'da bir tanışma toplantısı gerçekleştirildi. DEİK bünyesinde Senegal ile bir İş Konseyi kurulmasının iki ülke ilişkilerinin geliştirilmesi yönünde yapacağı katkıları hareketle Senegal heyetinin İş Konseyi'nin karşı kanadı olabilecek aktif kuruluşlar konusunda görüşü alındı. Senegal'de 3'ü yabancı or-

taklı olmak üzere 12 Türk şirketi faaliyette. Bunlar 9 ticari şirket, 1 eğitim kuruluşu, 1 lokanta ve 1 dökmühaneden oluşuyor. Ticari şirketler tekstil, oto yedek parçası, hırdavat, elektrik malzemesi ve gıda ürünleri ithal ediyor. Senegal'de çeşitli büyük altyapı ve konut projeleri mevcut. Bu projelerin yapımı ihalesiz olarak da verilebiliyor. Senegal öncelikle enerji, el sanatları, müzecilik ve KOBİ alanlarında ülkemizden teknik yardım ve uzman eğitimi istiyor.

Avrasya Bölgesel Komitesi 6 Mayıs tarihinde İstanbul TOBB Plazada toplandı.

BEGÜM BALABAN-İSTANBUL

İstanbul'da 10-11 Nisan'da gerçekleştirilen ve büyük yankı uyandıran Dünya Türk Girişimciler Kurultayı meyvelerini veriyor. Kurultay kapsamında bu yıl oluşturulan bölgesel komitelerden Avrasya Bölgesel Komitesi 6 Mayıs'ta toplandı.

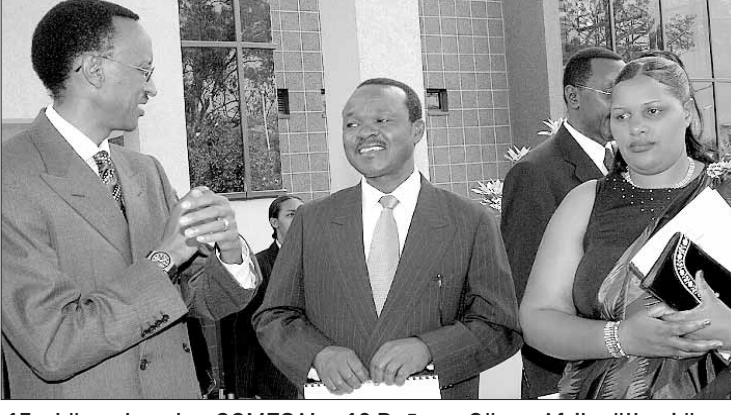
İstanbul TOBB Plazada gerçekleştirilen toplantıya Avrasya Bölge Komitesi üyeleri Ali İhsan Akiskalıoğlu, Kenan Sağlıklı, Cemal Yanğın, Selçuk Yüce, KATİAD Genel Sekreteri Özer Oral katıldı. Komite toplantısında Toplantıda yurtdışındaki Türk işadamları dernekleri ile iletişimde olunması gerektiği ve ikili ilişkilerin DTİK çatısı

altında geliştirilmesi, her derneğin aktivitelerinin öğrenilmesi gerektiği dile getirildi. Her komite üyesinin kendi ofisinde DTİK'ten sorumlu bir eleman bulundurulması önerildi. Ortak bir internet ağına oluşturularak merkezden tüm coğrafyaya bilgi akışının gerçekleştirilmesi, böylelikle konseyin amaçlarına uygun faydası olacak çalışmalar gerçekleştirileceği görüşüne varıldı.

Bölge komite üyeleri arasında ülkelerin paylaşılması, DEİK'te temsil edilmeyen tüm Avrasya ülkeleri ile bağlantı kurulması gerektiği vurgulandı. Bunun yanı sıra, Avrasya'nın Türkiye'nin turizmde önemli bir yer tuttuğu ve Rusya'nın da turizmde birinci sırada yer alması vur-

gulanarak, bunun korunması ve bu yönde networkün geliştirilerek bundan faydalanılması gerektiği ifade edildi. Avrasya Bölge komite üyelerine DTİK Delege listesinin gönderilmesi ve komite üyelerinin bir çalışmaya gerçekleştirilerek isim önerilerinde bulunmaları, tanıdıkları kişilerle temasa geçmeleri, sonrasında bu kişilerin oluşturulacak alt komitelerde çalışmak üzere görevlendirilmeleri görüşüne varıldı.

Toplantı gündeminde yer alan DEİK/ Türk- Avrasya İş Konseylerinin 2009 takvimi üzerinde duruldu. Toplantıların yılda 6 kez 2 ayda bir gerçekleştirilmesi kararlaştırıldı. Bir sonraki toplantı tarihi 8 Temmuz olarak belirlendi.

15 yıl önce kurulan COMESA'ya 19 Doğu ve Güney Afrika ülkesi üye.

COMESA ve DEİK İstanbul'da buluşuyor

DEİK / Türk-Afrika İş Konseyleri tarafından Doğu ve Güney Afrika Ortak Pazarı Bölgesel Yatırım Ajansı (COMESA) yetkililerinin katılımıyla 29 Haziran'da İstanbul, TOBB Plaza'da bir toplantı gerçekleştirilecek. Toplantıda bölgedeki Yatırım olanaklarının tanıtılacağı bir seminer ve çalışma yemeği ile Sudan, Mısır, Kenya, Uganda, Seyşeller, Mauritius, Etiyopya ve Svaziland Yatırım Ajansları yetkilileri ile Türk firmaları arasında ikili görüşmeler gerçekleştirilecek. DEİK/ Türk Afrika İş Konseyleri Başkanı Tamer Taşkın "Bu toplantı Afrika ülkeleri ile ilişkinizi daha da ileriye götürecektir. Afrika kıtası Türkiye'nin hedef pazarı durumda.

Bu hedefte doğru adımlar atabilmemiz için çok önemli bir buluşma olacak" dedi. 1991 yılında oluşturulan Tercihli Ticaret Bölgesi'nin yerini almak üzere 1994 yılında kurulan COMESA'ya halihazırda 19 Doğu ve Güney Afrika ülkesi üye. Temel stratejisi "Bölgesel entegrasyon yoluyla ekonomik refah"ı sağlamak olan COMESA COMESA bünyesinde 2000 yılında Cibuti, Kenya, Madagaskar, Malavi, Mauritius, Sudan, Zambiya ve Zimbabve'nin katılımıyla başlatılan Serbest Ticaret Alanı uygulaması 2004 yılında Burundi ve Ruanda, 2006 yılında Komorlar ve Libya ve daha sonra Seyşellerin katılımıyla şu anda 14 ülkeyi kapsıyor.

Mısır, Türkiye'nin hedef ülkeleri arasında daha da önemli hale geldi.

DEİK bu ay Mısır'a gidiyor

DEİK / Türk-Mısır İş Konseyi tarafından 13-16 Haziran tarihleri arasında Kahire ve İskenderiye'ye bir işadamları heyeti ziyareti gerçekleştirilecek. Ziyaret kapsamında, 14 Haziran'da İskenderiye Ticaret Odası işbirliğinde Türk ve İskenderiyeli işadamlarının katılımı ile bir işadamları Toplantısı gerçekleştirilecek. İkinci gün ise Kahire'de İş Konseyi'nin Karşı Kanat Kuruluşu olan Mısırlı İşadamları Derneği işbirliğinde Türk-Mısır İş Konseyi 11. Ortak Toplantısının düzenlenmesi planlanıyor. İşadamları Heyeti

İskenderiye Ticaret Odası tarafından eş zamanlı olarak düzenlenecek "Akdeniz Bölgesinde Çevresel Konular" isimli uluslararası sempozyumun 13 Haziran'da gerçekleştirilecek açılışına da katılabilecek. Ekonomik krizden, gerek petrol gelirleri gerekse bölgesel ekonomi olma özelliğini koruyarak alt düzeyde etkilenen Mısır, Türkiye'nin hedef ülkeleri arasında daha da önemli hale geldi. Toplam ticaret hacmimizin 2,2 milyar dolara ulaştığı Mısır'a gerçekleştiren ihracatımız 2008 yılında yüzde 57 artış gösterdi.

Türkler Fas'ı inşa ediyor girişimciye fırsat doğuyor

DEİK/ Türk-Fas İş Konseyi haziran ayında Türk işadamlarıyla Fas'a çıkarma yapacak. Halen birçok Türk firmasının yer aldığı pazarda inşaat, otomotiv, tekstil, balıkçılık alanlarında iş fırsatı var.

Devlet Bakanı Hayati Yazıcı eş başkanlığında 9-12 Haziran 2009 tarihleri arasında Rabat'ta Türkiye-Fas Karma Ekonomik Komisyonu 9. Dönem Toplantısı gerçekleştirilecek. Söz konusu KEK Toplantısı ile eşzamanlı olarak DEİK / Türk-Fas İş Konseyi tarafından Fas'a işadamı heyet ziyareti ve Türk-Fas İş Konseyi Ortak Toplantısı düzenlenecek. Dünyanın en büyük fosfat yataklarına sahip olan, ABD ve Rusya Federasyonu'ndan sonra dünyadaki üçüncü büyük fosfat üreticisi olan Fas'ta tarım, ormancılık ve balıkçılık başlıca sektörler iken tekstil ülkenin en önemli ihracat kalemi.

TÜRK GİRİŞİMCİSİNE İŞ FIRSATI BOL

Türkiye ile Fas arasında Serbest Ticaret Anlaşması'nın yürürlüğe girmesinin ardından Türkiye'nin Fas'a ihracatı 2007 yılında bir önceki yıla göre yüzde 31 artışla 721 milyon dolar, 2008 yılında ise bir önceki yıla göre yüzde 33 artışla 957 milyon dolara ulaştı. Türk müteahhitlik firmalarının bugüne kadar 1 milyar 236 milyon dolarlık proje üstlendiği Fas'ta Türk işadamları için inşaat başta olmak üzere otomotiv ve yan sanayi ile tekstil sektörlerinin yanısıra, Atlantik kıyısında balık avlama; Akdeniz kıyısında ise balık çiftliği alanlarında yatırım potansiyeli mevcut. Müteahhitlik firmalarımız bugüne kadar toplam 730 milyon dolar değerinde on sekiz proje üstlendi. Doğu İnşaat, 17 km uzunluğunda Settatt Çevre Yolu, 30 km'lik Asilah-Tanca Otoyol Projesi, 5km'lik Settatt-Marakeş Otoyolu projelerini tamamladı. Diğer yandan, Doğu İnşaat

TÜRKİYE-FAS İKİLİ TİCARETİ (Bin \$)	Yıl	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
	2000	70.413	71.466	141.879	-1.053
	2001	98.149	38.194	136.343	59.955
	2002	131.936	68.315	200.251	63.621
	2003	179.603	76.989	256.592	102.614
	2004	329.486	99.472	428.958	230.014
	2005	370.825	143.231	514.056	227.594
	2006	551.377	173.902	725.279	377.475
	2007	721.595	198.460	920.055	523.135
	2008	957.782	360.520	1.318.302	597.262

at'ın 50 milyon dolar değerinde 4 otoyol viyadüğü, 30 milyon dolar değerinde ONCF demiryolu viyadükleri inşaatı ve 13 milyon dolar değerinde Settatt-Oumrbia Çevreyolu işleri devam ediyor. Firma son olarak, 210 milyon dolar değerinde Agadir-Arganna-Amakro-ud Otoyolu'nun I. ve II. Lot ihalelerini kazandı. Mak-Yol Firması ise 33,3 milyon dolar değerindeki Tetouan-M'diç otoyol inşaatının yanısıra 54 milyon dolar değerinde M'diç-Fnideç, 88 milyon dolar değerinde Tanger-Port Oued Rmel ve 114 milyon dolar değerinde Tanger-Port Oued Rmel Otoyolu inşaatlarını gerçekleştiriyor.

Tekfen Firması, Ouedrml Lima'nına bağlanacak 76 milyon dolar değerindeki 13 km uzunluğundaki otoyol projesi inşasına devam ediyor. Proje, yol üzerinde 2 köprü, 5 alt geçit, 3 araç geçidi ve 1 kavşak inşaatını kapsıyor. Projenin 2007 yılı ilk yarısında tamamlanması bekleniyor. Polat-Yol Yapı Firması ise yaklaşık 40

milyon dolar değerinde Nador-Taourirt ve 50 milyon dolar değerinde Tanca-Ras Rmel demiryolu inşasına devam ediyor. İtalyan Snam Progetti ve Tekfen Firması'nın 2005 yılında kazandığı toplam 600 milyon değerindeki Samir Rafinerisi kapasite artırımını ilgili proje devam ediyor.

MOTOSİKLET ÜRETİMLERİ DE VAR

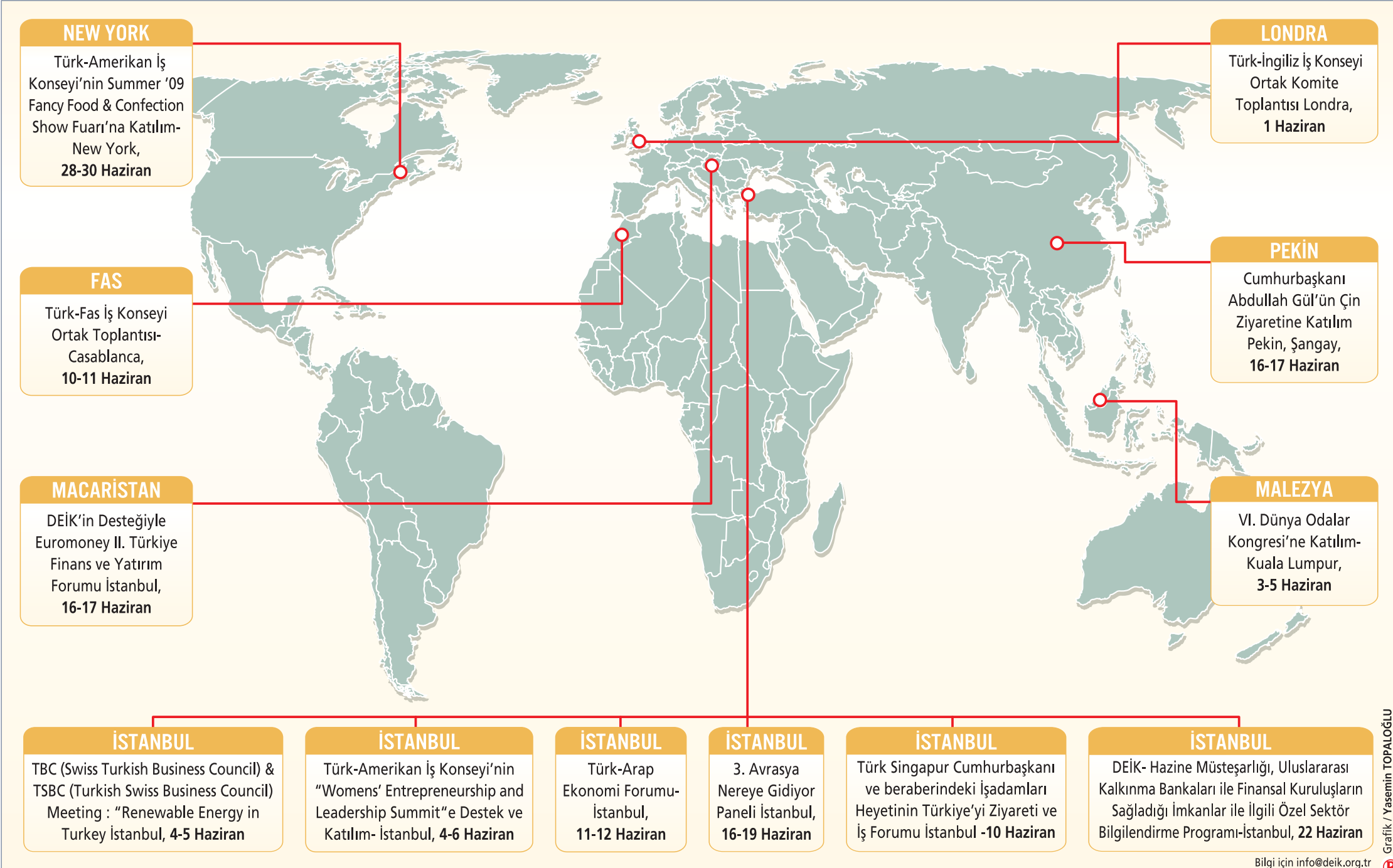
Ramsey Yedek Parça Mayıs 1999 ayında Fas Ticaret, Sanayi ve Elsanatları Bakanlığı ile sözkonusu firmanın ortak olduğu motosiklet montaj üretim projesine bazı teşvikler verilmesi konusunda anlaşma imzaladı. Montaj üretimi için kurulan sınırlı sorumlu şirket, 200 bin dolar sermayeli olup, Ramsey'in yüzde 40 hissedarı. Yılmaz Makina şirketi, Faslı Sunabel şeker firmasıyla, 28 Eylül 2001'de bir anlaşma imzalamış, sözkonusu anlaşma ile, Yılmaz Şirketi 1 milyon dolarlık toz ve küp şeker paketleme

makinelere Sunabel şirketi için kurmayı kabul etti. Projenin ilerleyen yıllarda 3,5 milyon dolar mablağa ulaşması bekleniyor.

İHRACAT YÜZDE 32 ARTTI

Fas'a ihracatımızda başlıca maddeler demir-çelik, otomotiv ve yan sanayi ürünleri, sentetik suni devamsız lifler, kazanlar, makineler, elektrikli makineler demir çelik eşya ve pamuk olurken, ithalatımızda ise anorganik kimyasallar, demir çelik, elektrikli makineler, örülmemiş giyim eşyası, örme giyim eşyası ve kurşun, kurşun ürünleri başlıca maddeler olmuştur. 2007 yılında Türkiye'nin Fas'a ihracatı 2006 yılına göre yüzde 30,8 oranında artışla 721 milyon dolara, Fas'tan ithalatı yüzde 14 oranında artışla 198 milyon dolara yükselmiştir. 2008 yılında ise Türkiye'nin Fas'a ihracatı bir önceki yıla göre yüzde 32 oranında artışla 957 milyon dolar, Fas'tan ithalatı ise bir önceki yıla oranla yüzde 81 artışla 360 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

DİŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU HAZİRAN TAKVİMİ

Hanke, Levent Toplantıları'na katılacak

DEİK Genel Sekreterliği Türkiye'nin geleceğini ilgilendiren sorunların belirlenmesine ve tartışmasına katkı sağlamak amacıyla yeni bir platform oluşturdu. Levent Toplantıları olarak adlandırılan bu yeni platformun ilk etkinliği, dünyanın en etkileyici ekonomistlerinden birisi olan Prof. Dr. Steve Hanke'yi ağırlayacak. Hanke'nin konuşmacı olarak katılacağı toplantı Belçika Ticaret Derneği'nin katkılarıyla gerçekleştirilecek. "Finansal Krizin Ertesinde Oluşabilecek Yeni Bir Dünya Düzeninin İpuçlarını Öngörebiliyor muyuz?" başlıklı toplantıda konuşacak olan Prof. Hanke, global ekonominin kriz sonrasındaki yatırım iklimi hakkında ilginç bilgiler paylaşacak. John Hopkins Üniversitesi'nin Uygulamalı Ekonomi Profesörü olan Hanke, 1998 yılında dünyanın en etkili 25 insanından biri seçildi.

12 bin oda DEİK başkanlığında toplanacak

Dünya Odalar Kongresi'nin 6.sı Malezya'nın Kuala Lumpur kentinde 3-5 Haziran'da gerçekleştirilecek. Kongre'nin başkanlığını DEİK İcra Kurulu Rona Yırcalı yapacak. Kongre'de dünyanın en önemli ekonomi aktörleri global iş dünyasının sorunlarına çözüm arayacak.

Toplam 140 ülkedeki 12 bin oda ve odalar birliğininin çatı kuruluşu Dünya Odalar Federasyonu'nun (WCF) 6.ncı kongresi Malezya'da 3-5 Haziran 2009 tarihleri arasında gerçekleştirilecek. WCF'in başkanlığını geçtimiz yıl bu görev ve tekrar seçilen DEİK İcra Kurulu Başkanı Rona Yırcalı yapacak. "Sürdürülebilir Büyüme ve Değişim" başlığı altında düzenlenecek kongrede, iş dünyasının karşı karşıya olduğu temel sorunların masaya yatırılacak. Kongre bu yıl yiyecek, enerji, iklim değişikliği gibi dünyanın en önemli sorunlarına dikkat çekecek. Dünyanın en etkin ekonomi ve siyaset aktörlerinin görüşlerini açıklayacakları kongrede ayrıca Dünya Odalar Yarışması'nın finalleri de yapılacak. Finallerde İstanbul Ticaret Odası, İzmir Ticaret

Odası ve Konya Sanayi Odası projeleriyle Türkiye'yi temsil edecek. Dünyada özel teşebbüsün tüm sektörleriyle temsil edildiği bir organizasyon olan Milletlerarası Ticaret Odası'nın (ICC) çatısı altında yer alan Dünya Odalar Federasyonu'na (WCF) 12 binin üzerinde oda üye. Rona Yırcalı organizasyonun önemine değinerek "WCF ve üyeleri, sınırlararası ticareti ve yatırım geliş-tirme ve küreselleşmenin beraberinde getirdiği zorlukların çözümü misyonunda kararlıdır. Mali krizin gündemde olduğu günümüzde WCF gibi yapılar iş çevrelerinin birbirinden haberdar olması ve birbirine destek olması açısından önem arz etmektedir. Türkiye, ICC gibi büyük örgütlenmenin çatısı altındaki WCF'yi daha etkin kullanmanın yolunu mutlaka bulmalıdır" dedi.

DÜNYA NEYE BENZEYECEK?

6. Dünya Odalar Kongresi'nde iki gün boyunca dünyanın önemli ekonomi aktörleri çeşitli konularda görüşlerini açıklayacaklar. İlk gün yapılacak birinci ana oturumun konusu "2025 yılına gelindiğinde Dünya neye benzeyecek?" olacak. Oturumda ICC ve Li&Fung Şirketler Grubu Başkanı Victor Fung'un yönetiminde; yarın karşılaşılacak sorunlar için bu günden stratejik planlamalara başlamalı mıyız? Nüfus artışı, göç ve sanayileşme gibi etkenler, su, yiyecek, enerji gibi kaynakların azalmasına yol açmakta olup, bu sorunların uluslararası ticaretteki etkileri üzerinde mevcut global eğilimler ele alınacak. Aynı gün paralel oturumla yatırımcılara Malezya'daki iş olanakları tanıtılacak.

ENERJİ DENGESİ KONUŞULACAK

Kongrenin iki günü yapılacak ikinci ana oturumda ise dünyanın önemli ekonomi ve siyaset aktörleri "Yiyecek ve Enerji" konusunu tartışacak. BM Milenyum Gelişme Hedefleri (MDGs)'nde yer aldığı üzere sürdürülebilir kalkınmayı sağlayabilmek için anahtar ihtiyaçlar olan temiz içme suyu ve temel hijyen gibi konulara erişimin sağlanması ve yoksulluğun yarı yarıya azaltılması 2015'e doğru çözümlenmeli. Dünya Sağlık Örgütü'nün son çalışmaları gösteriyor ki hijyen konusunda harcanan her bir doların ekonomik kalkınmaya faydası 7 ABD Doları oluyor. Sulama sistemlerinin gelişmesi ve güvenli su üretiminin artışı için "Enerji"ye ihtiyaç var. Öte yandan dünyada artan enerji fiyatları, zarar gören su kaynakları ve global yiyecek krizi dikkate alındığında BM Milenyum Gelişme Hedeflerine nasıl ulaşılacak? Oturumda bu soruya yanıt aranacak.

FINALDE UÇ TÜRK ODA YARIŞACAK

DEİK İcra Kurulu Başkanı ve WCF Başkanı Rona Yırcalı, Dünya Odalar Kongresi'nin altıncısının, 3-5 Haziran 2009 tarihlerinde, Malezya'nın Kuala Lumpur kentinde Malezya Üreticiler Federasyonu'nun (FMM) ev sahipliğinde gerçekleştirileceğini, Türkiye'den 3 Odanın da Dünya Odalar Yarışması'nda finale kaldığını açıkladı. İki yılda bir düzenlenen ve odalar arasında yapılan tek yarışma olduğuna dikkat çeken Yırcalı, 3 Türk Sanayi ve Ticaret Odası'nın, odalar arasında düzenlenen yarışmalarda finalde olmasının gurur kaynağı olduğunun altını çizdi. Yırcalı, "İstanbul Ticaret Odası 'En İyi Uluslararası Proje', İzmir Ticaret Odası 'En İyi Sıra Dışı Proje', Konya Sanayi Odası 'En iyi Bilgi Ağı Oluşturma' projesi kategorisinde finalde yarışıyor. Bu yarışmalar, odaların yaratıcı hizmetlerinin yaygınlaştırılmasına ve yeni buluşların desteklenmesine olanak sağlıyor" dedi.

Referans KÜRESEL

REFERANS GAZETESİ'NİN ÜCRETSİZ YAYINIDIR

Yayın Sahibi

Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş.
Yönetim Kurulu Başkanı

AYDIN DOĞAN

İcra Kurulu Başkanı
Vuslat DOĞAN SABANCI

Genel Yayın Yönetmeni
Eyüp Can SAĞLIK

Genel Koordinatör
Sefer LEVENT

Reklam ve Pazarlama Direktörü

Nilgün ÇETİN

Abone ve Dağıtım
Direktörü (Befaks)

Bora ÖZYİĞİT

Satış Koordinatörü

Talip BAYRAM

Abone - Okur Danışma Hattı:
0 800 229 67 06
0212 478 67 37

Haber Koordinatörü

Jale ÖZGENTÜRK

Haber Müdürü

Sibel CİNGİ

Görsel Yönetmen

Güngör YILMAZ

Editor

Derya KARAYAĞIZ

Hazırlayan

Ahmet DESTİÇİ- Samet İNANIR

Yazışları Müdürü

Hasan KILIÇ (Sorumlu)

Sayfa Tasarımı

Aytekin YILMAZ

Yayın Türü: Yaygın, Süreli İzinsiz, kaynak gösterilerek dahi alıntı yapılamaz.

Hürriyet Medya Towers, GÜNEŞLİ 34212 İSTANBUL

Tel : (0212) 677 00 00 Faks : (0212) 449 60 47

Baskı/yayın yeri: DOĞAN PRINTING CENTER TESİSLERİ

Hogdere Yolu Esenyurt-İstanbul

KÜRESEL

Referans-DEİK Ortak Yayındır. İçerik DEİK tarafından sağlanmıştır. Görüş ve önerileriniz için press@deik.org.tr

Ticaretimiz 1 milyar dolar olduğu için mahcubiyet duymamız gerekir

Türkiye-Brezilya İş Forumu'nda yaptığı konuşma-
da Türkiye ve Brezilya arasında 1 milyar dolarlık
ticaret bulunduğunu dile getiren Brezilya Cum-
hurbaşkanı Luiz Inacio Lula Da Silva, "Çok yazık...
Mahcubiyet duymamız gerekir" sözlerini kullandı.

Brezilya Cumhurbaşkanı Luiz Inacio Lula Da Silva, Türkiye ve Brezilya arasında 1 milyar dolarlık ticaret bulunduğunu belirterek, "Çok yazık... Mahcubiyet duymamız gerekir" dedi. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Türk-Brezilya İş Konseyi tarafından düzenlenen "Türkiye-Brezilya İş Forumu"nun kapanışında konuşan Da Silva, Türkiye'ye gelen son Brezilya resmi görevlisinin, 1875 yılında Brezilya İmparatoru olduğunu hatırlatarak, iki ülke arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinin bu kadar uzun sürmemesi gerektiğini söyledi. Da Silva konuşmasında, Brezilya'ya ve ekonomisine ilişkin bilgi verirken, Türk iş adamlarına Brezilya'yı ziyaret etmeleri ve Brezilyalı iş adamlarını Türkiye'ye gelmeleri için ikna etmelerini önerdi. Brezilya'da tekstil ürünleri satan kişilerin genellikle Osmanlı İmparatorluğu sırasında Suriye, Lübnan ve Arabistan'dan Brezilya'ya göç etmiş kişiler olduğunu anlatan Da Silva, Türklerin uzun yıllardan bu yana iyi tüccar olduklarını dile getirdi.

TİCARET KÖPRÜSÜ KURALIM

Brezilya ile Türkiye arasında iyi bir ticaret köprüsü kurulabileceğine işaret eden Da Silva, delegasyon ile beraber daha hızlı hareket etmek, daha cesur olabilmek ve daha atak olabilmek için Türkiye'ye geldiklerini ve bu adımları atıklarını söyledi. Küresel ekonomik krizin dünyayı yönetenlerden farklı yaklaşım beklediğini ifaden eden Da Silva, krizin hükümetlerin kendi rolünü daha iyi uygulaması gerektirdiğini belirtti. Da Silva, yaşanan krizin geçmiş krizlerden çok daha farklı olduğunu kaydederek, bütün dünyadaki hükümetlerin kendi iç pa-

zarlarını daha sağlıklı büyötmek için daha iyi altyapı yatırımları yapmaları gerektiğini vurguladı.

IMF'YE EN AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER İÇİN KREDİ VERİYORUZ

Brezilya iş çevrelerinin yeni deneyimler yaşadıklarını ve Brezilya'nın kaderinin yeniden çizildiğini gördüklerini ifade eden Da Silva şöyle devam etti: "Siyasi karar verme sürecine yabancı müdahaleleri kabul etmiyoruz. Biz tek taraflı olarak IMF kredilerini ödeme kararı aldık ve ödedik. Artık borçlu değiliz ve aksine biz bugün kredi sağlayabiliyoruz. IMF direktörünün Brezilya'nın artık IMF'den para almaya ihtiyacı yok dediğinde nasıl şaşırıldığını hatırlıyorum. Biz IMF'ye bugün en az gelişmiş ülkelere kredi vermesi için kredi veriyoruz."

Da Silva, Brezilya'yı dünya ticaretinde farklı bir konuma koymaya karar verdiklerini, ticaret dengelerini çok çeşitlendirdiklerini anlatarak, Çin'in ABD'yi geçerek, Brezilya'nın ana ticaret ortağı haline geldiğini söyledi.

İki ülke arasındaki ticaretin sadece 1 milyar dolar olduğunu kaydeden Da Silva, "Çok yazık... Mahcubiyet duymamız gerekir. İki ülke arasındaki ticaret çok daha yükseklere ulaşabilir" dedi. İş dünyasının bu ortaklığın inşacıları olacağını, çünkü hükümetlerin bilmediklerini iş dünyasının bildiğini dile getiren Da Silva, "Türk yatırımcıları Brezilya'ya gitmezse, Brezilyalı yatırımcılar ve iş adamları Türkiye'ye gelmezse bu ilişki çok zor olur. Bir kuş, tutup da Türk mallarını Brezilya'ya gitmez. Brezilya'dan bir kuş alıp da Brezilya mallarını buraya gitmez" diye konuştu.

Brezilya
Cumhurbaşkanı
Luiz Inacio Lula Da Silva

TÜRK İŞADAMLARINA DAVET

Konuk Cumhurbaşkanı, Türk iş dünyasını Brezilya'ya davet ederek, Brezilya'nın etanol ve biodizel teknolojisini öğrenmeleri çağrısında bulundu. Türkiye ile Brezilya arasında direkt uçuş bulunduğunu hatırlatan Da Silva, "Bunun karşılığını biz vermiyoruz. Brezilya'nın ekonomisi çok büyük. Brezilyalı şirketler Türkiye'ye uçuş sağlamalılar. Mutlaka bunun karşılığını verebilmemiz gerekir. Hükümetimin aşması gereken bu. Görevim bitmeden önce bunu yapmamız gerekir" dedi. Luiz Inacio Lula Da Silva, "Yoksulluğumuz; bizi o kadar uzun yıllar boyunca yönetmiş olan vasat insanların sonucudur. Brezilya ve Türkiye'nin olağan üstü potansiyeli var" dedi.

İSTANBUL'U MERAK EDİYORDUM

Da Silva, İstanbul'a gelmeden önce "Orient Express" filmi izlediğini, o filmin yıllarca aklında İstanbul imajı olarak kaldığını, hep İstanbul'u görmek istediğini ifade ederek pek çok Brezilyalı'nın İstanbul'u mutlaka tanıması, Türklerin de Brezilya'ya gitmesi gerektiğini kaydetti. İstanbul'da bir konsolosluk açacaklarını, Sao Paulo'da bir konsolosluk açılacağını bildiren Da Silva, "Birtakım şeyleri başlatmak için umarım bir 100 yıl daha beklemeyiz. Brezilya'daki Türk Büyükelçisinin de yapacağı çok şey var" dedi. Da Silva, 1995'de ortak bir komisyon kurduklarını ancak, bu komisyonun hiçbir toplantısının yapılmadığını, bu gezinin yarattığı dinamizmden yararlanmaları gerektiğini, komisyon toplantısının bu yılın içinde veya en geç 2010'un başında yapılmasını istediğini dile getirdi.

GİRİŞİMCİLER ŞİMDİ TOP SİZDE

Lula Da Silva, "Ortak komisyonlarımız en azından iki yılda bir toplanmalı. Bir ticaret odası kurmalıyız. Yoksulluğumuz, bizi o kadar uzun yıllar boyunca yönetmiş olan vasat insanların sonucudur. Brezilya ve Türkiye'nin olağanüstü potansiyeli var. Bunun yüzde 10'unu bile kullanmıyız. Ve bu ziyaretten, bundan sonra, 50 kilometre hızla hareket edebiliriz. Brezilyalı ve Türk girişimciler; Şimdi artık top sizde..." dedi.

TÜSİAD: YENİ İŞ FIRSATLARI İÇİN ÖNEMLİ BİR ADIM ATILDI

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) Yönetim Kurulu Başkanı Arzuhan Doğan Yalçındağ, Türkiye'nin taşımacılık, enerji ve telekomünikasyondaki gelişmiş altyapısı ve Asya, Orta Doğu ve Afrika'ya yakınlığı dolayısıyla, bölgesel gelişme, kalkınma ve istikrarı sağlayacak bir ülke konumunda olduğunu söyledi. DEİK Türk Brezilya İş Konseyi tarafından düzenlenen "Türkiye-Brezilya İş Forumu"nda konuşan Yalçındağ, Türkiye'nin, Avrupa ve Asya'nın geçiş noktası olduğunu anımsatarak, toplantının ülkeler arasındaki iş fırsatlarını ortaya koyacağını dile getirdi.

Yalçındağ, TÜSİAD'ın mart ayında Londra'da düzenlenen G20 toplantılarına katıldığını ve G20 faaliyetlerinde Türk iş alemini temsil ettiğini kaydetti. Tarihsel bir dönemden geçildiğini ve dünyanın çok köklü değişimler yaşadığını anlatan Yalçındağ, Türkiye'nin de doğal olarak bu değişim sürecinin bir parçası olduğunu söyledi.

TÜRKİYE ÖNEMLİ ADIMLAR ATIYOR

Türkiye'nin 2001 ekonomik krizinden sonraki yıllarda gelişme gösterdiğini ve bu krizden sonraki hızlı ilerlemenin Türk ekonomisinin rekabet gücünü artırdığına işaret eden Yalçındağ, bazı reformların buna son derece önemli etki yaptığını ve

IMF'nin önemli katkıda bulunduğunu belirtti. Yalçındağ, ancak son küresel ekonomik krizden kaçınılmaz olarak Türkiye ekonomisini de etkilediğini dile getirerek, "Türkiye hem gelişmiş hem gelişmekte olan ekonomilerle yakın ilişki içindedir. Dolayısıyla 2008 yılı ortasından itibaren Türkiye'deki

ekonomik konjonktür ciddi bir şekilde olumsuzla doğru dönüşmüştür" diye konuştu. Bu olumsuzluğu hafifletmek için Hükümetin yeni politik adımlar attığını, mali canlandırma ve parasal genişletme politikaları izlediğini, Merkez Bankası'nın 2008 Eylül ayından bu yana faiz oranını 800 baz puan

düşürdüğünü anlatan Yalçındağ, "Önemli olan şudur; Türkiye burada yatırım yapmak isteyen yatırımcılara her zaman açıktır. Çok dinamik bir nüfusa, genç ve eğitilmiş işgücüne sahiptir" dedi. Türkiye'nin bu durumuyla küresel yatırımcılar için son derece cazip ülkelere biri haline geldiğinin altını çizen Yalçındağ, Avrupa Birliği (AB) ile 1996'dan bu yana Gümrük Birliği anlaşmasıyla Türkiye'nin sanayi ürünleri ve işlenmiş tarımsal ürünlerinde Türkiye ile AB arasındaki ticarete hiçbir gümrük olmadığını hatırlattı. Arzuhan Doğan Yalçındağ, jeostratejik konumu dolayısıyla Türkiye'nin enerji koridoru haline geldiğini vurgulayarak, "Taşımacılık, enerji ve telekomünikasyondaki gelişmiş altyapısı ve Asya, Orta Doğu ve Afrika'ya yakınlığı dolayısıyla Türkiye bölgesel gelişme, kalkınma ve istikrarı sağlayacak bir ülke konumundadır. Orta Doğu'da, Balkanlar'da, Kafkaslar'da, Orta Asya ülkelerinde milyarlarca tüketiciye erişme kanalı olabilir" diye konuştu.

LULA DA SILVA'NIN ZİYARETİ YENİ BİR BAŞLANGIÇ OLACAK

Brezilya ve Türkiye arasında işbirliği yapılabilecek sektörlerle de değinen Yalçındağ, enerjinin 21. yüzyılın peyzajında çok önemli bir sektör oldu-

ğunu, çünkü enerji güvenliği ve ekonomik istikrar açısından bütün ülkelerin birbirine bağlı hale geldiğini söyledi. Yalçındağ, TÜSİAD International'ın, 2005 yılındaki Brezilya ziyareti sırasında önemli toplantılar yaptığını hatırlatarak, "İnanıyoruz ki Brezilya Cumhurbaşkanı Luiz Inacio Lula da Silva'nın ziyareti tek ziyaret olmayacaktır. Önümüzdeki dönemde ikili ticaret ve yatırım ilişkilerinde bir başlangıç noktası oluşturacaktır" dedi.

BREZİLYA İLE TİCARET HACMİMİZ YÜKSELMELİ

2008 yılında Türkiye ile Brezilya arasındaki ticaret hacminin 1 milyar 750 milyon dolar olduğunu kaydeden Yalçındağ, bu rakamın yükseltilmesi gereken gerçek ticaret potansiyelinden uzak olduğunu belirtti. Yalçındağ, Türkiye'nin BM Güvenlik Konseyi'ne yeni üye olduğunu ve Brezilya gibi G20 katılımçıları arasında yer aldığını hatırlatarak, dünya politikası büyük değişiklikler geçirirken Türkiye'nin Avrupa ve Trans Atlantik'ten bağımsız düşünülemeyeceğini vurguladı. 21. yüzyıl dünyasında kalkınmakta olan ülkelerin küresel ekonomik büyümenin yükünü taşıyacağını belirten Yalçındağ, Türkiye ve Brezilya'nın yeni dünyanın yapılanmasında yer alması gerektiğini vurguladı.

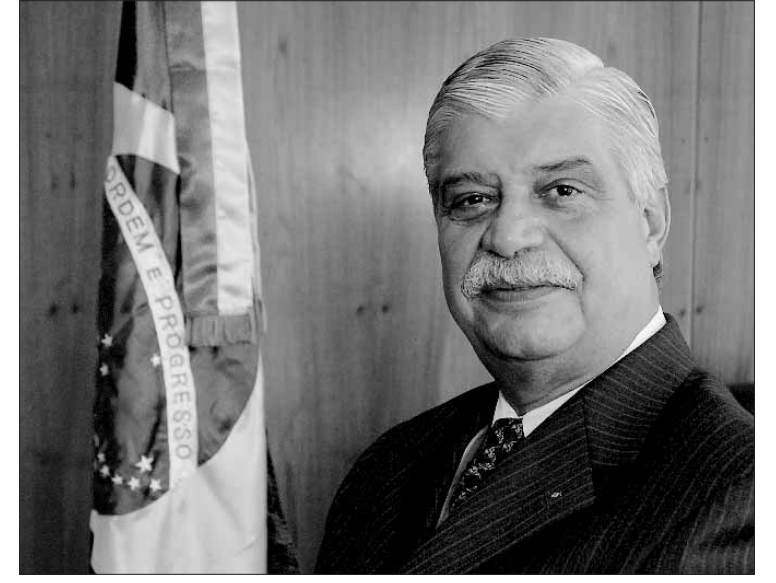
AYKUT EKEN

Haziranda Brezilya'ya gidiyoruz

DEİK Türk-Brezilya İş Konseyi Başkanı Aykut Eken ise 2006 yılında Türkiye Dışişleri Bakanlığı'nın attığı adımlarla 2006'nın Türkiye'de Latin Amerika Yılı ilan edildiğini hatırlattı. Eken, haziran ayında Türk iş adamlarından oluşan bir heyeti Brezilya'ya götüreceklerini, bu ziyaretin şu andaki ekonomik ilişkileri çok daha ileriye taşıyacağını söyledi. Türkiye ile Latin Amerika ülkeleri arasında büyük ticaret olanakları olduğuna işaret eden Eker, "Bizler Latin Amerika ülkeleriyle iş konseyleri düzenlemeye hazırız. Türkiye'nin kendisine özgü konumu, yalnız Doğu ile Batı'yı değil Kuzey ile Güney'i de birleştirmiştir. Türkiye'nin sahip olduğu bu potansiyel sadece bulunduğu coğrafi konumundan gelmemekte, ekonomik potansiyelinden gelmektedir" diye konuştu. Eker, Türk Hava Yolları'nın Sao Paulo'ya direkt uçuşunun iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin gelişmesine olumlu katkı yapacağını da sözlerine ekledi.

Türkiye ve Brezilya küresel gücün en dinamik iki aktörü

TPAO ile işbirliği yaptıklarını hatırlatan Miguel Jorge, Türkiye'de büyük oranda petrol çıkarmanın mümkün olduğunu söyledi.

Türkiye'ye 2 yıl içinde 400 milyon dolarlık yatırım

Brezilya Kalkınma, Sanayi ve Dış Ticaret Bakanı Miguel Jorge, Türkiye'de 2011 yılına kadar 400 milyon dolarlık yatırım yapmış olacağını dedi. Petrobras'ın Karadeniz'de petrol araştırma projeleri geliştirdiğini söyleyen Miguel Jorge, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) ile işbirliği yaptıklarını hatırlatarak, "Türkiye'de büyük oranda petrol çıkarmanın mümkün olduğunu düşünüyoruz. Türkiye'de 2011 yılına kadar 400 milyon dolarlık yatırım yapmış olacağız" diye konuştu. "Türkiye-Brezilya İş Forumu"nda yaptığı konuşmada Brezilya'nın biyoyakıtlar konusunda da uzman olduğunu vurgulayan Miguel Jorge, "2015 yılına kadar 50 milyar litrelik etanol üretmiş olacağız. Etanol Brezilya'da arabalarda kullanılıyor. Türkiye'ye bunu satabiliriz. Böylece Türkiye enerji karmasında daha az enerji kullanıyor olur. Biz 300 milyon varil daha az petrol kullanıyoruz etanolden dolayı. Türk otomotiv sanayisi ile de yakın ilişkiler içerisindeyiz, özellikle yan sanayide. Etanol ve biyodizel konularında Brezilya ile işbirliğini geliştirmemiz mümkün" diye konuştu.

5 YILDA İSTİKRARA KAVUŞTUK

Miguel Jorge, Türkiye ile Brezilya'nın 1999 yılında 222 milyon dolar olan ticaret hacminin yüzde 400 oranında artış göstererek 2008 yılında 1,5 milyar dolara ulaştığını söyledi. Brezilya'nın dünyanın en büyük 5. ülkesi olduğunu dile getiren Jorge, 5 yıldır arka arkaya uyguladıkları makroekonomik politikalarla istikrara kavuştuklarını ve ekonomik büyüme açısından doğru yolda olduklarını bildirdi. Jorge, Brezilya'nın ekonomik krizden en az etkilenen ülkelerin başında geldiğini ifade ederek,

Brezilya Merkez Bankası'nın temel atılımlarla faiz oranlarında yeni uygulamalara gittiğini, otomotiv ve beyaz eşya gibi kritik alanlarda vergi indirimi yaptıklarını anlattı. Brezilya'nın Türkiye'nin önemli bir ticaret ortağı olmaya hazır olduğunu belirten Miguel Jorge, "Türkiye ile 1999 yılında 222 milyon dolarlık ticaret hacmimiz varken, 2008 yılında ticaret hacmimiz 1,5 milyar dolara kadar ulaşarak yüzde 400 oranında artış gösterdi" dedi. Jorge, Türkiye'nin Brezilya'nın ihracatında 44. sırada, ithalat yapılan ülkeler arasında ise 56. sırada olduğunu dile getirerek, bu rakamların Türkiye ile Brezilya arasındaki ilişkilerin ilerlemesi için pek çok imkanın bulunduğu gösterdiği olduğunu kaydetti.

BANKA SİSTEMİNİZİ MODERNLEŞTİRELİM

Brezilya'nın Türkiye'den ithal ettiği ürünlerin yüzde 82'sinin sanayi, yüzde 18'in diğer tüketim ürünleri olduğunu işaret eden Jorge, gıda maddeleri, soya fasulyesi, şeker gibi tarımsal ürünleri Türkiye'den almak istediklerini bildirdi. Miguel Jorge sözlerine şöyle devam etti; "Biz de başka gıda maddeleri üretiyoruz. Özellikle eti Türkiye'ye satmak isteriz. Bunun yanı sıra Türk banka sistemini modernleştirmek için de katkıda bulunmak isteriz. Liman inşaatları da işbirliği yapabileceğimiz diğer alanlar arasında bulunuyor. Dünyanın en büyük üçüncü jet üreticisi olan Embraer adlı şirketimiz var. Burada da işbirliği yapabiliriz. Demiryolları, karayolları, madencilik, enerji tesisleri, limanlar konusunda da müteahhitlerimiz güzel işleri var. Medikal ve hastane sektöründe de ileri teknolojileri üretiyoruz. Bu alanlarda da işbirliği yapabiliriz."

Küresel krizin, küresel işbirliğiyle aşılabileceğini vurgulayan TOBB/DEİK Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu, yeni düzende Türkiye ve Brezilya'nın küresel güç mimarisinin en dinamik iki aktörü olduğunu belirtti.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu, "Yaşamakta olduğumuz küresel nitelikli krizler ancak küresel işbirliği ve ittifaklarla çözümler" dedi. DEİK/ Türk-Brezilya İş Konseyi tarafından Brezilya Cumhurbaşkanı Luiz Inacio Lula da Silva'nın ziyareti kapsamında Çırağan Sarayı'nda düzenlenen "Türkiye-Brezilya İş Forumu"nda konuşan Hisarcıkloğlu, Türkiye ile Brezilya arasında okyanuslar olmasına rağmen iki ülkenin birbirinden uzak kalmadığını, daha 1858 yılında Dostluk ve Ticaret anlaşması imzalandığını belirtti. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan güç dengesinin küresel meseleleri çözmekte yetersiz kaldığını dile getiren Hisarcıkloğlu, yeni bir küresel düzenin kurulmakta olduğunu, dünya güç dengelerinin yeniden şekillendirildiğine dikkati çekti.

KRİZİN ÇÖZÜMÜ İŞBİRLİĞİ

Rifat Hisarcıkloğlu, küresel mali krizin, enerji krizi, gıda yetersizliği, küresel ısınma, dengesizlikler, eşitsizlikler ve uzun süren çatışmaların ülkeleri daha fazla işbirliği yapmaya zorladığını vurgulayarak, şunları ifade etti: "Krizle birlikte ortaya çıkan bu yeni düzen içerisinde Türkiye ve Brezilya küresel güç mimarisinin en dinamik iki aktörü olarak hızla yükselmektedir. Brezilya bugün yaklaşık 200 milyon nüfusu, 2 trilyon dolarlık ekonomisi ve sahip olduğu dev şirketleriyle dünyanın 9. büyük ekonomisidir. Türkiye, satın alma paritesiyle 1 trilyon dolara yaklaşan ekonomisi, 71,5 milyon genç ve dinamik nüfusu, 300 milyar dolar aşan dış ticaretiyle dünyanın 15., Avrupa'nın 6. büyük ekonomisidir. Türkiye 200'den fazla ülkeye 130 milyar doların üzerinde ihracat

yapmaktadır. Bu ihracatımızın yüzde 92'si sanayi mallarından oluşmaktadır. Yine bu ihracatımızın yüzde 15'i yüksek teknolojik ürünlerdir." Hisarcıkloğlu, bugün 57 İslam ülkesi içerisinde en büyük 100 şirketin 24'üne Türkiye'nin sahip olduğunu belirterek, Türkiye'nin OECD ülkeleri içerisinde son 6 yılda en hızlı büyüyen ikinci ülke olduğunu söyledi.

BİZİM YÜZYILIMIZ OLACAK

"21. yüzyıl, Türkiye ve Brezilya gibi ülkelerin etkin olduğu, bir yükselen piyasalar çağı olacaktır" diyen Hisarcıkloğlu, yapılan uzun vadeli projeksiyonlara göre, Brezilya'nın önümüzdeki 50 yılda küresel ekonomide büyük ağırlığı olan ülkelerden biri olacağını ve 2050 yılında dünyanın en büyük 5. ekonomisine sahip ülkesi konumuna geleceğini belirtti. Türkiye'nin de sahip olduğu stratejik derinlik ve merkez ülke konumuyla küresel ekonomide ve siyasi düzende ağırlığının hızla arttığını ifade eden Hisarcıkloğlu, sözlerini şöyle sürdürdü: "Avrupa'nın, Karadeniz'in, Kafkaslar'ın, Orta Asya'nın, Orta Do-

ğu'nun ve Akdeniz coğrafyasının keşme noktasında Türkiye bulunmaktadır. Enerji yollarının geçtiği bu bölge dünyanın kalbinin düzenli atabilmesi için hayati önem taşımaktadır. Bu dönemde daha fazla ticaret işbirliği yaparak dünya meselelerinde karşılıklı çıkarları gözeten, insani çözümler bularak, dünyaya barış ve istikrar tesis ederek, insanlarımızın yaşam kalitelerini artırmak zorundayız. Dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girmeyi kendisine hedef koyan Türkiye, tüm kıtalarla ilişkilerini hem siyasi hem ekonomik olarak geliştirmeye odaklanmıştır. Latin Amerika, farklı ekonomik sistemleri, zengin doğal kaynakları, 580 milyonu aşkın nüfusu, 4,4 trilyon dolara yaklaşan ekonomisi ve 1,8 trilyon dolara yaklaşan ticaret hacmiyle önemli bir ekonomik potansiyel taşımaktadır."

Hisarcıkloğlu, Türkiye'nin, Brezilya'nın da üyesi olduğu Güney Amerika Ortak Pazarı Serbest Ticaret Anlaşması için müzakereleri yürüttüğünü belirterek, "Latin Amerika pazarına girişte Türk firmaları için önemli bir caydırıcı unsur teşkil eden birçok Latin Amerika ülkesinde uygulanan yüksek gümrük vergileri sorununu çözecek olan bu serbest ticaret anlaşması müzakeresinin bir an önce bitmesi gerekmektedir. Bu konuda da Brezilya Cumhurbaşkanı'ndan destek bekliyoruz" dedi.

BREZİLYALILARI TÜRKİYE'YE DAVET EDİYORUM

"Halen Türkiye'de yaklaşık 20 bin yabancı şirket faaliyet gösteriyor. Bu vesileyle Brezilyalı şirketleri Türkiye'de yatırım yaparak ülkemizin yatırım avantajlarından yararlanmaya davet ediyorum. Biz de Brezilya'yı Latin Amerika açılımımız için bir merkez konumunda görüyoruz. Türk şirketlerini Brezilya'da yatırım yapmaya, temsilcilik açmaya teşvik ediyoruz. Ülkemizin önde gelen

bir otomotiv yedek parça üreticisi yakın zamanda Brezilya'da üretim yapmaya başlayacak. Bütün dünyanın geleneksel enerji kaynaklarının dışında çevreye duyarlı enerji kaynaklarında artış oldu. Enerji ihtiyacının yaklaşık 3'te 2'sini ithal kaynaklardan temin eden Türkiye, son 5 yılda yerli kaynak kullanımına özel önem veriyor. Bu çerçevede Brezilya ile işbirliğini artırmak istiyoruz."

SERBEST TİCARET ANLAŞMASINI BEKLİYORUZ

Türkiye'nin ihracatının yüzde 65'ini dünyanın fiyat ve kalite bakımından en rekabetçi pazarları olan Avrupa ve Kuzey Amerika pazarlarına yaptığını belirten Hisarcıkloğlu, "Devlet adamlarımızın, iş adamlarımızın önündeki ticari engelleri kaldırarak, serbest ticaret anlaşmasının yürürlüğe girmesini bekliyoruz. Brezilya-Türkiye ticaret dengesine baktığımız zaman, büyük oranda Türkiye lehinedir. Tek taraflı mutluluk olmaz. İki tarafın mutlu olması için ticaretin önündeki engelleri kaldıralım. Bugün Türkiye 23 küresel müteahhitlik firması ile dünya klasmanında üçüncü sıradadır. 70 farklı ülkede Türk müteahhitlik sektörü iş yapmaktadır. İki ülke arasında en önemli ticaret alanlarından biri de turizm sektörüdür. Türk ve Brezilya halklarının birbirini daha iyi tanıması için turizmi karşılıklı destekleyebiliriz." Hisarcıkloğlu, derin sularda petrol çıkarma ve arama konusunda dünya lideri kabul edilen Petrobras'ın TPAO ile Karadeniz'de sondaj çalışmalarına başlamasının sevindirici bir gelişme olduğunu belirterek, bu arama faaliyetlerinin olumlu bir sonuç vermesini umduğunu söyledi.

BÖLGEDEKİ EN BÜYÜK PARTNERİMİZ BREZİLYA

DEİK/ Türk- Brezilya İş Konseyi tarafından düzenlenen "Türkiye-Brezilya İş Forumu"nda konuşan Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, dünya ekonomisi için çok zorlu bir dönem ve bu tür bir forumunun burada gerçekleştirilmesi bakımından da uygun bir zaman olduğunu kaydetti.

Şimşek, her ne kadar dünya ekonomisi çok zorlu bir dönemden geçiyorsa da büyük fırsatların da bulunduğu işaret ederek, sadece iki ülke arasındaki diyalogu geliştirmek açısından değil aynı zamanda yatırım ve ticaretin de büyük önem taşıdığını, Türkiye'nin Latin Amerika'daki en büyük partnerinin Brezilya olmasına karşın şu andaki ticaret hacminin çok düşük düzeyde bulundu-

ğunu söyledi. Her iki ülkenin de doğrudan yabancı yatırımları çekmek bakımından son yıllarda çok başarılı olduğunu, ancak ikili karşılıklı yatırımların çok sınırlı kaldığını ifade eden Şimşek, Türkiye'nin bölgesel bir oyuncu olduğunu, Brezilya şirketlerinin, AB aday ülkesi Türkiye'nin benzersiz konumundan yararlanmasını gerektiğini kaydetti.

Bakan Şimşek, sadece iki ülke pazarı değil aynı zamanda bölgenin geri kalanıyla ilgili yatırım fırsatlarına da bakılması gerektiğini belirterek, "Türkiye, Güney Amerika'da daha aktif, sesi çıkan bir ülke olmalı. Birlikte çalışarak bu bölgede neler yapabileceğimiz konusuna bakalım" diye konuştu. Mehmet Şim-

şek, Türkiye'nin küresel krizden etkilendiğini ancak, en kötü krizlerin bile sona erdiğini ifade ederek, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Türkiye muhtemelen bu krizden güçlü çıkacaktır. Bir dizi faktör bunu gösteriyor. Türkiye'nin finansal sistemi çok sağlam. Bankalar karlı olmaya devam ediyor. Bu yılın birinci çeyreğinde yine böyle oldu. Yüksek düzeyde sermayeleri var, likiditeleri yüksek. İşler normaleştiği zaman Türkiye'nin krizden güçlü çıkmasında önemli bir rol oynayacaklar. Türkiye'nin genç bir nüfusu, çok gelişmiş bir girişimcilik kültürü var." Türkiye ve Brezilya'nın büyük pazarlar olduğunu, Brezilya'nın küresel düzeyde Türkiye'ye ana pazarlardan

biri olarak bakması gerektiğini dile getiren Şimşek, birtakım küresel fırsatlardan yararlanmak için işbirliği yapılabileceğini, bu sektörlerin otomotiv, beyaz eşya, tekstil, tarım hatıta turizm olabileceğini bildirdi. Şimşek, "Ağırlık merkezi her ne kadar Doğu'ya doğru kayıyorsa da Türkiye açısından bakıldığında Brezilya'nın sunduğu fırsatları görmezden gelemeziz. Brezilya, radar ekranımıza girmiş durumda. Umarım Türkiye de Brezilya'nın radar ekranına girer" dedi. Karşılıklı ikili yatırımların gelişmesini beklemediklerini dile getiren Şimşek, futbolun her iki ülke için çok önemli olduğunu, futbol dışında ticari ve yatırım alanındaki ilişkileri geliştirmek gerektiğini belirtti.

Bakan Şimşek, Brezilya ile ticaret hacminin çok düşük düzeyde olduğunu söyledi.

Türkiye'nin sesi daha çok duyulacak

Brezilya Merkez Bankası'nın eski Türk Başkanı İbrahim Eriş, Türkiye'nin en zayıf noktasının cari açık olduğuna dikkat çekti. Eriş 'Krizden sonra, Brezilya, Türkiye, Çin, Hindistan gibi ülkelerin sesini duymamak imkânsız olacak' dedi.

Brezilya Merkez Bankası'nın eski Türk Başkanı İbrahim Eriş, Türkiye'nin en zayıf noktasının cari açık olduğuna dikkat çekerek, "Orada da petrol fiyatları düşük kaldıkça sıkıntı olacağını zannetmiyorum. Ayrıca bankacılık sistemi çok güçlü ve temiz. Dolayısıyla Türkiye'nin krizden çıkışı daha kolay olacak. Kriz sonrası gelişmekte olan ülkelerin önemi artacak. Onun dışında bir şey daha öğrendik; bu ülkelerin dünya çapında alınan kararlarda katılımcı olmasının etkisini gördük. Krizden sonra, Brezilya, Türkiye, Çin, Hindistan gibi ülkelerin sesini duymamak imkânsız olacak" dedi.

DALGALI KUR ÖNEMLİ

Eriş, dalgalı kurun Brezilya ve Türkiye gibi ekonomiler için öneminin çok fazla olduğunu ifade ederek şöyle konuştu: "Ancak bu da demek değil ki; merkez bankası hiçbir şekilde piyasaya giremez. Ekonomilerde bilinmesi en zor olan verilerin biri döviz kurunun doğru yerinin neresi olduğudur. Hiçbir iktisatçı bunu bilemez. Dolayısıyla döviz kurunu dalgalanmaya bırakmak çok önemli. Fakat belirli durumlarda merkez bankasının da piyasaya girip bazı düzeltmeler yapması şart. Brezilya'dan örnek vermek gerekirse; Büyük bir özelleştirme programı yapıyorsunuz ve burada yabancı yatırım önemli bir parça oluyor. Bir varlığı 3-5 milyar dolara satıyorsunuz ve bu para aniden piyasaya giriyor. Eğer bu miktan merkez bankası piyasadan çekmezse paranızı değerlendiriyorsunuz. Bu tip hadiselerde merkez bankasının önemli rolü var. İkinci nokta; bütçe açığını kontrol altında tutmak, mali disiplin. Paraya olan güveni tesis etmek çok önemli. Bu da muhakkak mali disiplinden geçiyor. Üçüncüsü de; endekslemeye, göstergelere dikkat etmek lazım. Ben mesela hâlâ görüyorum Türkiye'de dolar veya euro ile bir endeksleme durumu var. Birçok şeyde fiyatlar euro veya dolar üzerinden konuşuluyor. Kendi paranıza güvenin artması ve paranızın değeri-

rini bilmek yönünden TL olarak fiyatlama yapılması gerekir. Brezilya bu yanlış senelerce yaptı ve kaybetti. Şimdi Real bir değer ölçüsü olarak önemli Brezilya'da. Dördüncü olarak ekonominin dış ticarete açık tutulması meselesi var. En önemli fiyat disiplinlerinden biri dış ticaret. Dolayısıyla bir çok kişi bu durumu tenkit edecektir: 'Burada işsizlik var, damping sorunu var' diye. Ancak bu demek değil ki dış ticaret kayıtsız şartsız olmalı. Mesela, Çin, damping yapıyorsa vergi konulabilir. Fakat bu disiplin gerek enflasyon, gerekse prodüktivite kazanılması bakımından çok önemli. İnatla bunu sürdürmek şart. İçerideki rekabeti artırmak da çok çok değerli. Onun için belirli müesseselerin geliştirilmesi gerekiyor. Monopol veya oligopolle mücadele edilmeli. Bu çok zaman ve kuvvet isteyen bir iş. Mesela Brezilya'da biz hâlâ bu durumla çarpışınız."

BU ORTAMDA IMF İLE ANLAŞILABİLİR

Böyle bir kriz ortamında IMF ile anlaşmanın utandırıcı olmadığını söyleyen Eriş, "Krizin başlangıcından bu yana takip ediyorum Türkiye ve Brezilya'yı. Ben gerçekten Türkiye'nin IMF ile masaya oturmasına gerek olmayacağını zannediyordum. Macaristan, Ukrayna, İzlanda anlaştı ama Türkiye'nin IMF'siz bu krizi atlatacağını sanıyordum. Tek şüphem cari açıldı. Fakat petrol fiyatları düşüyordu ve Türkiye'nin döviz rezervi fena değildi. Bankacılık sektörü de Brezilya'daki gibi güçlüydü. Ayrıca çok fazla ve kaşık finansal enstrüman da yoktu Türkiye'de. Dolayısıyla sıyrılıp geçeriz diyordum. Ama olmadı. Eğer dünya bunu uygun görüyorsa, eğer dünya Türkiye IMF'ye gittiği zaman buna uygun bakıyorsa, eğer yabancı yatırımcılar kendilerini daha rahat hissedeceklerse kaybedecek birşey yok aslında. Belirli devrelerde IMF'ye gitmek utandırıcı olabilir ama şu anda öyle bir durum yok. Belki bu paraya da ihtiyaç olmayacak ancak piyasalara moral aşılamak iyi gelebilir" diye konuştu.

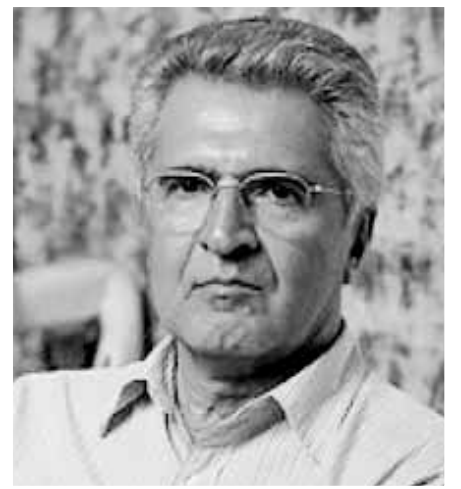

TÜRKİYE NE YAPMALI?

Brezilya eski Merkez Bankası Başkanı İbrahim Eriş, Türkiye'nin ne yapması gerektiği ise şöyle anlattı: "Türkiye'nin her şeyden önce iç ve dış politikasını düzene koyması şart. Brezilya'nın politik sistemi çok karmaşık, büyük problemler doğuran bir sistem aslında. Fakat sürekliliği var. Oradaki politik stres Türkiye gibi değil. Türkiye'deki bölünme, ülke-

nin devamlı bir doğudan batıya geçişte kalışı, ne o tarafta ne bu tarafta oluşu. Orhan Pamuk bunu çok güzel anlatıyor kitaplarında. Bu durum belli bir stres getiriyor Türkiye politikasına. Ancak Brezilya'da böyle bir durum yok. Brezilya'da hissettiğiniz şey; en basit deyimle çalma, çırpmal. Fakat bir sakinlik var politikada. Bunu maalesef Türkiye'de görmü-

yorsunuz. Bunlara Türkiye'nin dış politika durumunu, jeopolitik durumunu, Güneydoğu problemlerini eklerseniz gerçekten durum daha karmaşık bir hal alıyor. Dolayısıyla politik reformların yapılması, problemlerin çözülmesi Türkiye'nin geleceği için şart. Bunların arkasından ekonomik iyileşme de, refah seviyesinin yükselmesi de gelecektir."

İBRAHİM ERİŞ KİMDİR?

İbrahim Eriş 1944 yılında Samsun Bafra'da doğdu. ODTÜ'de ekonomi ve istatistik okudu. 1966'da ABD Vanderbilt Üniversitesi'nde doktora yaptı. Rice Üniversitesi'nde öğretmen olarak işe başladı. Bu sırada askerlik nedeniyle Türk vatandaşlığından çıkarıldı. Daha sonra Sao Paulo Üniversitesi'nde davetli profesör olarak çalışmaya başladı. 36 yıldan bu yana Brezilya'da yaşıyor. İbrahim Eriş ise Brezilya'nın bugünkü ekonomik gücüne kavuşmasında önemli rol oynayan bir isim. 1990-91 döneminde Brezilya Merkez Bankası Başkanlığı koltuğunda ateşten gömleği giyen Eriş, taviz vermeden uyguladığı politikalar sonucu ülkeyi hiper enflasyonlu dönemden düzlüğe çıkaran isimlerin başında geliyor. Bugün de Brezilya'nın saygın simalarından ve ekonomistlerinden biri. Devlet Başkan Lula da Silva da "Türkiye denince Atatürk'le İbrahim'ı hatırlarım" diyor.

TÜRKİYE KRİZDEN KOLAY ÇIKACAK

Eriş, yaşanan küresel krizin ciddi olduğunu ve etkilerinin de çok fazla olacağını söyledi. Türkiye'nin krizden çıkışının kolay olacağına da işaret eden Eriş, şunları söyledi: "Büyük ihtimalle uzun olacak. 2009 kaybolmuş bir yıl dünya ekonomisi için. 2010'da gelişmenin ne hızla yeniden başlayacağını söylemek çok güç. Çok yavaş olabilir. Bunun yanı sıra bir şey daha var; gelişmekte olan bazı ülkeler bu krizden oldukça iyi çıkacak. Herkes kaybedecek ama bu ülkeler diğerlerine nazaran daha az kaybedecek. Dolayısıyla

önemleri artmış olacak. Bu ülkelerin arasında Brezilya muhakkak var. Şu an sıkıntılar olsa da Brezilya belki de şu anda dünyada krize en hazır ülke konumunda. Çünkü kapalıca bir ülke, dış ticaretin önemi az ekonomisinde. 200 milyar doların üstünde çok yüksek rezervleri var. Hiç rezerv kaybetmedi bu dalga sırasında. Mesela gelişme hızı Çin gibi dış talep nedeniyle yüksek değildi. Dolayısıyla gerileme dünyaya nazaran daha az olacak ve bankacı-

bu karakteristiklerin bir kısmı var. Türkiye'nin en zayıf noktası cari açığı. Orada da petrol fiyatları düşük kaldıkça sıkıntı olacağını zannetmiyorum. Ayrıca bankacılık sistemi çok güçlü ve temiz. Dolayısıyla krizden çıkış daha kolay olacak. Kriz sonrası gelişmekte olan ülkelerin önemi artacak. Onun dışında bir şey daha öğrendik; bu ülkelerin dünya çapında alınan kararlarda katılımcı olmasının etkisini gördük. Krizden sonra, Brezilya, Türkiye, Çin, Hindistan gibi ülkelerin sesini duymamak imkânsız olacak."

PETROBAS TÜRKİYE'YE 330 MİLYON DOLAR YATIRACAK

Petrobras Uluslararası Yönetici Direktörü Jorge Zelada, Petrobras'ın petrol üretiminde 2008-2012 yıllarıyla ilgili 112 milyar dolarlık bir yatırımı, 2009-2013 yılları arasında ise 174 milyar dolarlık yatırımı öngördüğünü, ana amaçlarının üretimi artırmak ve GSMH'ye katkıda bulunmak olduğunu belirtti. Zelada, Türkiye'de 130 milyon dolarlık bir yatırıma giriştiklerini, 2010 yılında ise 200 milyon dolar daha ilave yatırım yapılacağını söyledi.

Biyoyakıt konusunda düşük karbon teknolojisiyle üretim yaptıklarını dile getiren Zelada, "Etanol zincirine katılıyoruz. Bizdeki etanol şeker kamışından üretiliyor. Bunu ihraç ediyoruz. Brezilya'daki toplam tarım alanlarının sadece yüzde 1'inde şeker kamışı üretiliyor" dedi. Zelada, dünyadaki en büyük petrol şirketleriyle başa baş üretim yaptıklarını ve Brezilya piyasasında büyük olanakların olduğunu aktardı. TPAO ile birlikte bir anlaşma imzaladıklarını anımsatan Zelada, Türkiye'de 130 milyon dolarlık bir yatırıma giriştiklerini, 2010 yılında ise 200 milyon

Jorge Zelada, Türkiye'de 130 milyon dolarlık bir yatırıma giriştiklerini, 2010 yılında ise 200 milyon dolar daha ilave yatırım yapılacağını söyledi.

dolar daha ilave yatırım yapılacağını ve petrol arama-çıkarma çalışmalarını Karadeniz'de sürdüreceklerini ifade etti.

Kendisine yöneltilen soruların da yanıtlayan Zelada, şunları kaydetti: "2010 yılının başında sondaj çalışmalarına başlayacağız. Sondaj işlemlerinin başarısına göre yapacağımız toplam yatırım miktarı belli olacak. TPAO ile bir anlaşmamız var. Bu anlaşma doğrultusunda ça-

lışmalarımız devam ediyor. Zaman içinde bünyemize başka şirketler katılabilir. Bu zamanın göstereceği bir şey. Şu an için net bir şey söyleyemem. Karadeniz'de petrol olduğuna yönelik elimizde hiçbir kanıt yok. Risk alıyoruz. Yaptığımız bilimsel çalışmalar orada güzel potansiyel olduğunu gösteriyor. İlk aşamaya bu yüzden başladık. Bir sonraki aşama da sondaj olacak. Umutluyuz."

Havacılık devinden yatırım sinyali

Brezilya Devlet Başkanı Lula da Silva'yla DEİK Türk-Brezilya İş Forumu için Türkiye'ye gelen dünyanın üçüncü büyük uçak üreticisi Brezilyalı Embraer TAI'yle ortak üretim için nabız yokladı. 15 yıl önce Türk Uzay ve Havacılık Kurumu'na (TAD) Türkiye'de ortak üretim teklif eden dünyanın dört büyük uçak üreticilerinden Brezilyalı Embraer, yatırım olanaklarını araştırmak üzere tekrar Türkiye'ye geldi. 10 yıl içinde 201 milyar dolarlık sipariş hedeflediklerini açıklayan Embraer Türkiye'yi Avrupa, Asya ve Arap ülkelerine açılmak için üretim üssü olarak

kullanmayı planlıyor. TAI ve Embraer arasında askeri ve sivil havacılık alanlarında işbirliği konularında imzalanmış bir niyet mektubu bulunuyor. 1969 yılında Brezilya hükümeti tarafından kurulan ve 1994 yılında özelleştirilen Embraer firması, Brezilya'nın yanı sıra ABD, İngiltere, Fransa, Avusturya, Çin ve Singapur'da tesisleri bulunuyor. Havacılık sektörünün önde gelen isimleri Brezilyalı şirketin, 170 ve 190 modellerinin geliştirilmesinde ortaklık konusunda Türkiye'ye resmi teklifte bulunduklarına dair duyurular aldıklarını vurguladılar. Yetkililer, "Hat-

ta Türkiye'den TAI'nin teknik heyeti Brezilya'da fabrikaları incelemişler" dedi. DEİK Türk-Brezilya İş Konseyi Başkanı Aykut Eken de, Türkiye ile Brezilya arasındaki ticaretin 'önemli oranda' gelişeceğini söyledi. Eken, "Birçok Brezilyalı firma özellikle madencilik, otomotiv alanlarında yatırımı düşünüyor. Çünkü, burada yapacakları yatırımla Avrupa, Asya, Hindistan ve Türk cumhuriyetlerine ulaşmayı planlıyorlar. Aynı şekilde Türk şirketleri de 550 milyon nüfusu bulunan yıllık 1.3 trilyon dolarlık ticaret hacmi olan bu bölgeye ulaşmaya çalışıyor" dedi.

Türkiye'nin ikiz kardeşi Brezilya artık kredi veriyor

Birbirine çok benzetilen Brezilya ve Türkiye ekonomileri arasındaki fark gözle görünür hale geldi. Türkiye, IMF'den 25-40 milyar dolarlık kredi alabilmek için görüşmelerini sürdürürken, Brezilya almak bir yana IMF'ye 4.8 milyar dolarlık kredi vermeye hazırlanıyor.

Cari açıkları ve yaşadıkları krizler nedeniyle birbirine çok benzetilen Brezilya ve Türkiye ekonomileri arasındaki fark gözle görünür hale geldi. Türkiye, IMF'den 25-40 milyar dolarlık kredi alabilmek için görüşmelerini sürdürürken, Brezilya kredi almak bir yana IMF'ye 4.8 milyar dolarlık kredi vermeye hazırlanıyor. IMF ile pazarlıklara devam eden Türkiye'nin 25 milyar dolar mı yoksa 40 milyon dolar mı kredi almanın hesabını yaptığı şu günlerde, Brezilya IMF'ye 4.8 milyar dolar kredi vereceğini açıkladı. Krizleri geride bırakan, IMF'ye olan borcunu sıfırlayan Brezilya'nın Maliye Bakanı Guido Mantega, IMF'nin, mali katkıda bulunma davetini kabul ettiklerini belirterek, Fon'a 4.8 milyar dolar kredi vereceklerini söyledi. IMF'ye kredi verecek duruma gelmenin gururunu yaşayan Mantega, IMF'nin kendilerine "kredi veren ülke statüsü" vererek, sağlam bir ekonomiye sahip olduklarını teyit ettiğini vurguladı.

BÜYÜMEDE İSTİKRARLI

Uyguladığı başarılı ekonomik programların meyvesini alan Brezilya, Aralık 2005'te IMF'ye olan 15.5 milyar dolarlık borcunun tamamını kapatarak, bundan böyle IMF'den mali yardım almayacağını açıklamıştı. Lula'nın ekonomik başarısının altında yatan nedenlerin başında mali di-

sipline bağlılık sonucu ülkeye akan doğrudan yabancı sermaye ve cari işlemler açığını kapatıp artıya geçmesi. 2002 yılında yüzde 2.6 büyüyen Brezilya ekonomisi, global krize rağmen geçen yıl yüzde 5.2 büyümeyi başardı. Brezilya ekonomisi son 7 yılda yıllık ortalama yüzde 3.86 büyüdü. Söz konusu süreçte Türkiye'nin milli geliri ise yılda ortalama yüzde 6 arttı. Ancak Türkiye, Brezilya gibi "sağlıklı ve istikrarlı" bir büyümeyi sağlayacak yapıya kavuşamadı. Öyle ki 2002-2007 yılları arasında Türkiye her ne kadar Brezilya'dan hızlı büyüye de krizin etkisini en ağır hissedilen ülkelerin başında geldi. Krize olan yüksek duyarlılığı nedeniyle frene en sert basan gelişmekte olan ülke olan Türkiye'de büyüme geçen yıl yüzde 1.1 olarak gerçekleşti. Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) rakamlarındaki gelişmeye bakıldığında Brezilya dış Türkiye'nin benzer oranlarda büyüdüğü görülüyor. 2002 yılında 231 milyar dolar olan Türkiye'nin milli geliri yüzde 221 artarak 742 milyar dolara, Brezilya'nın milli geliri ise aynı dönemde yüzde 229 artarak 1 trilyon 665 milyar dolara ulaştı.

ARTIK KREDİ VERİYOR

Türkiye ve Brezilya karşılaştırmasına bakıldığında en büyük farkın dış borç stoğunda yaşandığı görülüyor. 2002 yılında Türkiye'nin 88 milyar 419 milyon

dolar olan net dış borç stoğu 7 yılda 62.3 milyar dolar yani yüzde 70.5 artarak 150 milyar 766 milyon dolara tırmandı. Brezilya, 2002-2008 tarihleri arasında net dış borcunu sıfırladı hatta alacaklı duruma geldi. 2002'de 32.7 milyar dolar net dış borcu bulunan Brezilya'nın, 2008'de 1.4 milyar dolar alacağı bulunuyor. Brezilya, enflasyonu da tek haneli rakamlarda tutmayı başardı. 2002'de Brezilya'da yüzde 8.42 seviyesinde bulunan enflasyon, 2008'de yüzde 5.7 oldu. Lula'nın iktidara gelmesinin ardından 150 milyar dolara yakın doğrudan yabancı sermaye çekmeyi başaran Brezilya'da cari işlemler açığı "dert" olmaktan çıktı.

2002 yılında milli gelirin yüzde 1.5'i kadar cari işlemler açığı veren Brezilya, geçen yıla kadar cari işlemler fazlası verdi. Brezilya'da cari işlemler açığı 2008'de milli gelirin yüzde 1.7'si olarak gerçekleşti. Ancak Türkiye, cari işlemler açığı ile yaşamayı öğrendi. Tasarruf açığı ve hammadde ihtiyacı nedeniyle Türkiye, büyüyebilmek için "açık" vermek zorunda kaldı. Türkiye'de cari işlemler açığı geçen yıl milli gelirin yüzde 5.6'sı olarak gerçekleşti. Emtia fiyatlarındaki yükseliş de petrol ihracatı yapan Brezilya'nın cari işlemler fazlası vermesinde etkili oldu. Bu süreçte fiyatlardaki artış nedeniyle Türkiye'nin petrol ithalatı faturası her geçen gün arttı.

BREZİLYA BÜYÜMEKTE KARARLI	Türkiye		Brezilya	
	2002	2008	2002	2008
Büyüme (%)	6,2	1,1	2,6	5,2
Enflasyon (%)	45,13	10,4	8,42	5,74
Cari işlemler dengesi (milyon \$)	-1	-41.623	-7.637	-29.215
Net dış borç stoğu (milyon \$)	88.419	150.766	32.700	-1.400
Cari işlem/GSYH (%)	-0,2	-5,6	-1,5	-1,7
GSYH (milyon \$)	231	742	506	1.665
İşsizlik (%)	15,1	13,6	10,5	6,8
Kişi başına düşen MG (\$)	3.562	10.436	2.866	8.676
İhracat (milyon \$)	40.719	140.748	60.361	197.942
İthalat (milyon \$)	47.109	193.922	47.240	173.197

ieüeimkütyemkeityümkieilmükeelsmueiküşleimeküştümi

BREZİLYA HATTI YERLEŞİK HALE GELECEK

Brezilya Cumhurbaşkanı Luiz Inacio Lula da Silva'nın ziyareti kapsamında Çırağan Sarayı'nda düzenlenen "Türkiye-Brezilya İş Forumu"nda konuşan THY Yönetim Kurulu Başkanı Candan Karlıtekin, 2 ülke arasında yeni bir hat açtıklarını hatırlattı. Karlıtekin, İstanbul-Sao Paulo hattının açıldığını anımsatarak, fiyat kontrollerinin bu hattın yerleşik bir hale gelmesinden önce başarısı için büyük önem taşıdığını kaydetti. Filolarını genişletmeye karar verdiklerini belirten Karlıtekin, "Cumhuriyet'in 100. yılında 300 uçağın üzerinde bir filoyla ulaşacağız" dedi. Karlıtekin, uçakların satın alınmasıyla ilgili ihale süreçlerinin devam ettiğini, teklifleri aldıklarını, incelediklerini ve pazarlık yaptıklarını bildirdi. İhalenin ne zaman biteceğine ilişkin bir soru üzerine Karlıtekin, "Konjonktüre, gelişmelere bakiyoruz" dedi. İhale kapsamında yeni nesil uçakların da yer aldığını bildiren Karlıtekin, Embraer ile ortak projeleri olup olmayacağı yönündeki bir soru üzerine, şu an için böyle bir şeyin söz konusu olmadığını, ancak bunun olmayacak anlamına gelmediğini söyledi. Brezilyalı uçak üreticisi Embraer'in Savunma, Kamu Pazarlama ve Satış

Başkan Yardımcısı Ricardo Marcelo Bester ise KC-390 kargo uçağı projesiyle ilgili Türk şirketleriyle temas halinde olduklarını, bu projeyi tartıştıklarını ifade etti.

Petrol Sanayi Derneği (PETDER) Genel Sekreteri Erol Metin ise Türkiye'nin enerji bağımlılığı olan bir ülke olduğunu hatırlatarak, "Bizim rezervlerimiz şimdilik yeterli değil, sizin Karadeniz'de yapacağınız arama çalışmalarından beklentilerimiz büyük" dedi. Türkiye'de petrol talebinin yılda ortalama yüzde 2 büyüdüğünü ifade eden Metin, "Bu yıl hariç... Kriz dolayısıyla bunun yüzde 5-6 küçülmesi bekleniyor" diye konuştu. Brezilya Turizm Kurulu Başkanı Jeanine Pires de, Brezilya'da 2008'de turizm gelirlerinin 5,8 milyar dolara ulaştığını belirterek, Türkleri ülkesine davet etti.

TÜRSAB Başkan Danışmanı Ertuğrul Karaoğlu da Brezilya'dan Türkiye'ye gelen turist sayısının son yıllarda artığına işaret ederek, önümüzdeki yıllarda bunu iki tarafı 60 bine çıkarmayı istediklerini belirtti. Türkiye Müteahhitler Birliği Genel Sekreteri Haluk Büyükbaz ise her iki ülke müteahhitlerinin birlikte çalışabileceği pek çok proje olduğunu söyledi.

Brezilya'yla enerjide büyük işbirliği

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) ile Brezilyalı Petrobras arasında mayıs ayında "Sondaj Platformu Paylaşım Anlaşması" imzalandı. TPAO Genel Müdürü Mehmet Uysal, Karadeniz'de keşif öncesinde bütün arama yatırımlarının Petrobras tarafından karşılanacağını belirterek, "Petrobras'la ortaklığımız yüzde 50-yüzde 50 seviyesinde. Keşif yapıldıktan sonra üretim yatırımlarında TPAO da hissesi oranında ortak olacak" dedi. Şu ana kadar elde edilen verilerin, Karadeniz'de Türkiye'nin 40 yıllık ihtiyacına yetecek miktarda, 10 milyar varil petrol ve 3 trilyon metreküp doğalgaz elde edilmesini beklediklerini anlatan Uysal, çıkış maliyeti yurtdışındaki fiyatının iki katına ulaşmadığı süreçte, Türkiye'deki petrolün, Türkiye için ekonomik olduğunu ifade etti.

Ortaklık yarı yarıya

Petrol bulunduktan sonra üretim yatırımlarına geçildiğinde, bu yatırımlarının her birinin 8-10 milyar dolarlık yatırımlar olacağını dile getiren Uysal, "Denizaltında devasa robotlar eşliğinde şehirler kurulacak. Biz bu maliyetleri Petrobras'la paylaşacağız" dedi. TPAO ve Petrobras arasında imzalanan anlaşma, Petrobras'ın Ocean Rig ile 8 Nisan 2009 tarihinde başladığı Sondaj Hizmet Anlaşmasının devamı olarak, TPAO'nun Karadeniz'de Ocean Rig'e ait Lev Eiriksson sondaj ge-

MEHMET UYSAL

misini 3 yıl süreyle kullanmasına imkan tanıyor. Lev Eiriksson'un 2009 sonunda Türkiye'ye getirilmesi ve 2010 başında sondaj çalışmalarının başlaması bekleniyor.

Karadeniz'de arama yapacak

Karadeniz'de arama için toplam 6 sondajlık bir program gerçekleştirilecek. Aramalar bu yılın sonunda platformun gelişinin ardından başlayacak. Bir sondaj karada 2 milyon dolara oluyorsa, denizde en az 150 milyon dolar civarında oluyor. Petrobras Türkiye Genel Müdürü Hercules Tadeu da Silva ise Latin Amerika'nın en büyük petrol ve doğalgaz arama şirketi olduklarını belirterek, günlük 2,3 milyon varil olan petrol üretimlerini, 2020 yılında 4,5 milyon varile çıkarmayı hedeflediklerini bildirdi. Da Silva, 2006'da geldikleri Türkiye'de şu ana kadar 130 milyon dolar yatırım yaptıklarını, 2009-2010 döneminde 300 milyon dolarlık yatırım planladıklarını anlattı.

Do you know who is the right person for this chair?

We do...

Executive Search & Recruitment Solutions

The most trusted name in Executive and Personnel Search, Data Expert excels in finding the best talent for companies active in various industries. Our professional approach that includes the latest technology, the strong network and the wide database led us to succeed in fulfilling over 4.000 strategic positions since 1995.

dataexpert
Executive Search & Recruitment Solutions
www.dataexpert.com.tr

Istanbul Headquarters : Şakir Kesebir Cad. No:31 Balmumcu / Beşiktaş / İSTANBUL
Tel: +90 (212) 288 72 73 - Fax: +90 (212) 272 60 44

Member of Horton International : • ARGENTINA • AUSTRALIA • AUSTRIA • BENELUX • BRAZIL • CHINA • CZECH REPUBLIC • DENMARK • FINLAND • FRANCE • GERMANY • GREECE • INDIA • ITALY • JAPAN • KOREA • MEXICO • NORWAY • PORTUGAL • RUSSIA • SWEDEN • THAILAND • U.S.A • VIETNAM

DEİK, Türkiye'nin Latin Amerika'nın pazarından fayda sağlayabilmesi için "Latin Amerika ve Karayipler İş Yapma Rehberi"ni hazırladı.

Latin Amerika pazarı şimdi daha yakın

Türkiye ve Latin Amerika ilişkilerinde, Latin pazarının 1,8 trilyon dolara yaklaşan ekonomik büyüklüğü ve 700 milyar doları aşan dış ticaret hacmi ile son dönemlerde öne çıkması üzerine Türkiye'nin bu pazara açılımı için çalışmalar son hızıyla devam ediyor. Latin Amerika pazarının artan önemi ve kaydettiği gelişmeleri değerlendirmek amacıyla DEİK, Latin Amerika pazarı konusunda Türk özel sektörünü bilgilendirme amacıyla önemli çalışmalar gerçekleştiriyor. DEİK/Türk-Amerikan İş Konseyleri "Latin Amerika ve Karayipler İş Yapma Rehberi" çalışmasını bitirdi. Türkiye'nin özellikle dış ticaret alanında Latin Amerika'nın gelişen ve gelişmekte olan pazarlarından fayda sağlayabilmesi ve istikrarlı bir ticaret ortamının yaratılabilmesi amacıyla hazırlanan rehber, Türk özel sektörü için adeta bir başucu kitabı özelliği niteliğinde gösteriliyor. Bu kapsamda DEİK/Türk-Brezilya İş Konseyi Mayıs ay, Brezilya'nın son yılda yaşadığı ekonomik gelişmenin ve kalkınmanın mimarı olarak gösterilen Devlet Başkanı Luiz Inacio Lula Da Silva'yı Türkiye'de ağırladı.

THY'nin 5 Nisan'da Sao Paulo'ya başlatıldığı direkt uçuş seferlerinin ardından ticari ilişkilerde ivme kazanılması da hedefler arasında gösterilirken bölgeye olan ilginin artmasıyla birlikte ticari yatırımları hızlandırma amaçlı gerçekleştirilen çalışmalara da hız verildiği be-

lirtiliyor. Özellikle Türk özel sektörü temsilcilerinin bugüne kadar yaşadığı kriz dönemleri ve siyasi çalkantıların ekonomik gelişmenin önüne geçtiği Latin Amerika pazarından uzak durması, bölgenin şimdiye kadar ticari anlamda geri kalması sonuçlarını ortaya çıkıyor. Ticari ilişkileri geliştirmek ve yeni işbirliği fırsatlarını ortaya çıkarmak için Latin Amerika'ya olan ilgi ve beklentilerin artış göstermeye başlaması üzerine hazırlanan "Latin Amerika İş Yapma Rehberi", Latin Amerika'da yer alan ülkeleri ve pazarların iş hacmini ve "Nasıl iş yapacağız?" sorusunun yanıtlarını cevaplıyor.

Enerji alanında dünya petrol rezervlerinin yüzde 10'una sahip olan Latin Amerika'nın, OPEC üyesi Venezuela, özellikle sağlık sektörü için önem kaydeden etanol maddesinin deposu olarak ifade edilen Brezilya ve zengin yeraltı kaynaklarıyla tüm dünyanın dikkatini çeken Bolivya gibi ülkelerin çatısı olarak bir bütün halinde ele alınıyor. Bir yandan enerji gereksinimi ve güvenliği, öte yandan giderek artan petrol fiyatları gibi sebeplerden ötürü Avrupa Birliği'nin, Rusya Federasyonu'nun ve Çin'in dikkatini çekenken; bölge ülkeleri tıpkı Asya gibi ciddi bir bloklaşma yoluna gidiyor. Bloklaşmaya giden iki bölgeye başka bir açıdan bakıldığında ise Venezuela'nın yüklü miktarda petrolü Çin'e satma hazırlığında olduğu ve günbegün artan ikili ticaret

Buraya bir haber Buraya bir haber

Türkiye ve Latin Amerika ilişkilerinde, Latin pazarının 1,8 trilyon dolara yaklaşan ekonomik büyüklüğü ve 700 milyar doları aşan dış ticaret hacmi ile son dönemlerde öne çıkması üzerine Türkiye'nin bu pazara açılımı için çalışmalar son hızıyla devam ediyor. Latin Amerika pazarının artan önemi ve kaydettiği gelişmeleri değerlendirmek amacıyla DEİK, Latin Amerika pazarı konusunda Türk özel sektörünü bilgilendirme amacıyla önemli çalışmalar gerçekleştiriyor. DEİK/Türk-Amerikan İş Konseyleri "Latin Amerika ve Karayipler İş Yapma Rehberi" çalışmasını bitirdi. Türkiye'nin özellikle dış ticaret alanında Latin Amerika'nın gelişen ve gelişmekte olan pazarlarından fayda sağlayabilmesi ve istikrarlı bir ticaret ortamının yaratılabilmesi amacıyla hazırla-

nan rehber, Türk özel sektörü için adeta bir başucu kitabı özelliği niteliğinde gösteriliyor. Bu kapsamda DEİK/Türk-Brezilya İş Konseyi Mayıs ay, Brezilya'nın son yılda yaşadığı ekonomik gelişmenin ve kalkınmanın mimarı olarak gösterilen Devlet Başkanı Luiz Inacio Lula Da Silva'yı Türkiye'de ağırladı.

THY'nin 5 Nisan'da Sao Paulo'ya başlatıldığı direkt uçuş seferlerinin ardından ticari ilişkilerde ivme kazanılması da hedefler arasında gösterilirken bölgeye olan ilginin artmasıyla birlikte ticari yatırımları hızlandırma amaçlı gerçekleştirilen çalışmalara da hız verildiği belirtiliyor. Özellikle Türk özel sektörü temsilcilerinin bugüne kadar yaşadığı kriz dönemleri ve siyasi çalkantıların ekonomik gelişmenin önüne geçtiği Latin Amerika pazarından uzak durması,

Türkiye Latin Amerika hedefinde hızla ilerliyor

Uzun yıllar ekonomik krizlerle hatırlanan Latin Amerika, artık sürdürülebilir ekonomik büyüme ve 700 milyar doları aşan dış ticaret hacmiyle öne çıkıyor. Ekonomik istikrar yönünde kaydedilen gelişmeler bölgeye yönelik ilginin daha da artmasına neden oluyor.

Türkiye ile her zaman dostane şekilde ilerleyen ancak 1990'lı yıllara kadar durağan bir seyir izleyen Türkiye-Latin Amerika ilişkileri, 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in 1995'te, dönemin Dışişleri Bakanlığı yapan Abdullah Gül'ün ise 2006 yılında gerçekleştirdiği ziyaretlerle farklı bir boyut ve ivme kazandı. Son olarak Brezilya Cumhurbaşkanı Luiz Inacio Lula Da Silva'nın yanındaki dev isadami heyetiyle 21 Mayıs'taki İstanbul ziyareti ivmenin son büyük hamlesi oldu. DEİK Türk-Brezilya İş Konseyi tarafından düzenlenen "Türkiye-Brezilya İş Forumu"na katılan Da Silva, "Çok yazık, Türkiye ile ticaretimiz 1 milyar dolar... Mahcubiyet duymamız gerekir" diyerek ülkesinin Türkiye ile ticaretini artırmak istediğini söyledi.

KRİZLERDEN İSTIKRARA GİDEN BÖLGE

Uzun yıllar ekonomik krizler ile hatırlanan Latin Amerika, artık büyüklüğü 1,8 trilyon dolara yaklaşan bir ekonomi ve 700 milyar doları aşan bir dış ticaret hacmi ile öne çıkıyor. Özellikle son yıllarda ekonomik istikrar ve sürdürülebilir ekonomik büyüme yönünde kaydedilen gelişmeler bölgeye yönelik ilginin daha da artmasına neden oldu. Örneğin Brezilya önümüzdeki dönemde dünyanın en önemli ekonomilerinden birisi olmaya aday. Türkiye ise 588 milyar doları aşkın ithalat yapan bu bölgeye şu anda atakta bulunan Rusya, Çin ve ABD ile rekabet ederek girmeye çalışıyor. Latin Amerika'yı ticari anlamda keşfedebilmek için önce zihniyetlerdeki 'uzak' algısını silmek gereksinimi ön plana çıkıyor. Türkiye, Latin Amerika'da pek çok ülkeye haftalık gemiler aracılığı ile ithalat ve ihracat faaliyetinde bulunuyor. Enerji alanında dünya petrol rezervlerinin yüzde 10'una sahip, OPEC üyesi Venezuela, dünyanın etanol deposu Brezilya ve zengin yer altı kaynaklarıyla tüm dünyanın dikkatini çeken Bolivya gibi ülkelerin çatısı olan Latin Amerika, bir yandan enerji gereksinimi ve güvenliği, öte yandan giderek artan petrol fiyatları gibi sebeplerden ötürü Avrupa Birliği'nin, Rusya'nın ve Çin'in dikkatini çekenken; bölge ülkeleri tıpkı Asya gibi ciddi bir bloklaşma yoluna gidiyor. Bloklaşmaya giden iki bölgeye başka bir açıdan bakıldığında ise Venezuela'nın çok yüklü miktarlarda petrolü Çin'e satma hazırlığında olduğu ve günbegün artan ikili ticaret ilişkileri göz önüne alındığında yavaş yavaş birbirine yaklaşıyor. Bunu Latin Amerika'nın ABD'ye olan bağımlılığını azaltma arzusu olarak değerlendirmek de mümkün.

DÜNYANIN EN ÖNEMLİ EKONOMİLERİ BİRARADA

Latin Amerika'nın bu arzusunun başka bir göstergesi de Amerika kıtasındaki tüm Portekizce ve İspanyolca konuşulan ülkeleri Latin Amerika ticari birliğinin mihenk taşı ve Latin Amerika ekonomisinin beyaz sayfası olarak görülen MERCOSUR (Güney Amerika Gümrük Birliği) ticari birliği altında toplama amacıyla yürütülen faaliyetler. Bu anlamda son olarak bölgedeki en büyük güç haline gelen Venezuela'nın birliğe katılması önem teşkil ediyor. Latin Amerika ülkeleri genel anlamda birbirleriyle alışveriş halinde. Bölgedeki en güçlü ortaklık Arjantin, Brezilya, Paraguay, Uruguay ve son olarak Venezuela'nın dahil olduğu gümrük birliği modeli MERCOSUR. Venezuela'nın katılması ile birlikte MERCOSUR, 12,7 milyon km2 alana, toplam 266 milyon civarında bir nüfusa ve tüm Güney Amerika'nın toplam GSYİH'nın dörtte birine eşit olan 1,3 trilyon doları aşan bir GSYİH'ya ulaşmayı başardı.

ÜLKE ÜLKE LATİN AMERİKA'YA İLE DİŞ TİCARET

2008	Toplam Dış Ticaret Değeri (bin dolar)	İhraç Edilen Ürünler	İthal Edilen Ürünler
Arjantin	897 200	Elektrikli ve mekanik aletler, tekstil ürünleri, kimyasallar, adi metaller ve adi metallerden esya	Tarım ürünleri, bitkisel ürünler, hayvansal ve bitkisel yağlar, gıda müstahzarları, gıda sanayi kalıntıları, tütün mamülleri vb.
Brezilya	1 741 212	Nakil vasıtaları, adi metaller ve adi metallerden esya, elektrikli ve mekanik aletler, bitkisel ürünler, kimyasallar	Mineral maddeler, elektrikli ve mekanik aletler, adi metaller ve adi metallerden esya, şeker, içecekler, tütün vb.
Meksika	531 979	Mineral maddeler, nakil vasıtaları, konfeksiyon ürünleri, tekstil ürünleri, elektrikli ve metalik aletler	Nakil vasıta aksamı, elektrikli ve mekanik aletler, optik aletleri, saat, müzik aletleri, kimyasallar, plastik, kauçuk vb.
Şili	474 374	Motorlu taşıtlar, aksam ve parçaları, adi metaller ve adi metallerden esya, elektrikli ve mekanik aletler, tarım ürünleri	İşlenmemiş bakır, odun, kâğıt, matbuat, kimyasallar, bitkisel ürünler, kara taşıtları aksamı, sökülecek gemi vb.
Venezuela	225 980	Motorlu taşıtlar, elektrikli ve mekanik aletler, adi metaller ve adi metallerden esya, tekstil ürünleri, çimento, cam	Petrol gazları, petrol yağlarının kalıntıları, adi metaller ve adi metallerden esya, kimyasallar, plastik ve kauçuklar vb.

LATİN AMERİKA İLE TİCARET BÜYÜYOR

Bin dolar	2003	2004	2005	2006	2007	2008
İthalat	4 500 521	4 822 561	6 125 521	2 280 550	2 730 387	3 779 086
İhracat	287 666	515 564	637 786	719 125	978 550	1 575 485
Toplam Ticaret Hacmi	4 788 187	5 338 125	6 763 307	2 999 675	3 708 936	5 354 571

LATİN AMERİKA İLE İŞBİRLİĞİ YAPILABİLECEK SEKTÖRLER

TURİZM: Bu sektörde oldukça ilerlemiş bir ülke olan ve yılda yaklaşık 24 milyon turist ağırlayan Türkiye'nin 5 milyon turiste ev sahipliği yapabilen Brezilya ve diğer bölge ülkeleri ile turizm sektöründeki deneyimlerini paylaşarak, ortak projeler geliştirmesi yeni işbirliği fırsatların doğmasına neden olacaktır.

ALTYAPI VE KONUT: 1990'lı yıllarda yaşanan krizlerle kendi küllerinden yeniden doğarak ekonomik istikrara sahip olan bölge

ülkelerinde sosyal refahın artmasıyla beraber altyapı projeleri ve konut ihtiyacı doğmuştur. Bu durum, son yıllarda yurtdışında önemli projeler üstlenen Türk müteahhitlik firmaları ve inşaat malzemeleri üreten firmalarımız için fırsatlar yaratabilmektedir. Bunun en somut örneği ise 9-12 Aralık 2008 tarihinde Dışişleri Bakanı Sn. Ali Babacan'ın Dışişleri Bakanlığı nezdinde ilk defa gerçekleştirerek hafızalara kazınan Meksika ziyaretinde Türk müteahhitlik

firmalarını altyapı projelerine ihtiyaç duyan Meksika'ya davetidir.

PETROL: Brezilya ve Meksika hükümetlerinin 2009 yılı itibariyle petrol konusunda strateji değişikliği yaparak, bu alanda reforma gideceği ve böylece yatırımcılar için bu sektörde de yatırım olanaklarının doğacağı bilinmektedir.

DİĞER: Otomotiv, liman, marina, ev tekstili, elektrik piyasası, hidroenerji ve rüzgâr enerjisi sektörleri

BÖLGE ÜLKELERİ İLE İŞBİRLİĞİNİ ARTIRMAK İÇİN YAPILAN

■ Türk-Meksika ikili diplomatik ilişkilerin kuruluşunun 80. yıldönümünde Dışişleri Bakanı Ali Babacan'ın ülkeye gerçekleştirdiği ziyaret (9-12 Aralık 2008) ile şüphesiz ki ülkemizin Meksika ile ikili ilişkilerin gelişmesine önem verdiği görülmektedir. Arjantin, Brezilya, Şili, Küba, Meksika ve Venezuela'da bulunan Türk Büyükelçilikleri, bölgede bulunan 33 ülkeden sorumludur. Bölgede halen 32 Fahri Başkonsolosluk mevcuttur. Dışişleri Bakanlığı 2010 yılında Peru'nun başkenti Lima'da ve Kolombiya'nın başkenti Bogota'da birer Büyükelçilik, Brezilya'nın Sao Paulo kentinde ise bir Baş-

konsolosluk açılmasını hedeflemektedir. Ayrıca Sao Paulo (2009 yılı), Mexico City, Santiago, Venezuela ve Küba'ya Dış Ticaret Müşavirlikleri açılması gündemdedir. Diğer önemli bir gelişme ise Türk Hava Yolları'nın Sao Paulo'ya (Brezilya) ilk direkt uçuşunu 2009 yılı Nisan ayı içerisinde gerçekleştirecek olmasıdır. Bu yeni güzergah, Latin Amerika ile Türkiye arasında daha güçlü ekonomik ilişkilerin ve sosyal etkileşimin yaşanacağı bir dönem başlatacaktır. Bu uçuş ve ilgili "code-share" bağlantıları ile artık Güney Latin Amerika (Arjantin, Şili, Peru ve Bolivya) ulaşım alanımız

içinde olacaktır. Meksika, Orta Amerika ve Karayipler için de kuzeyde benzer bir "hub" oluşturulması durumunda tüm kıtaya kolay ulaşım imkanı olacaktır.

■ Şili ile Serbest Ticaret Anlaşması'nın, Meksika ile Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması (YKTK) imzalanmasını takiben söz konusu ülkelerin yanı sıra bölge ülkeleri ile de ticari ilişkilerin hızlanacağı düşünülmektedir.

■ Brezilya Cumhurbaşkanı Luiz Inacio Lula Da Silva'nın yanındaki dev isadami heyetiyle 21 Mayıs'taki İstanbul "Türkiye-Brezilya İş Forumu"na katılması.

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ TEK
ALTERNATİF DEĞİLDİLAVER
NİŞANCIHukuk Müşaviri
dnisananci@deik.org.tr

İşsizlik ödeneği, çalışan kesimin çoğunluğu tarafından işsiz kalmada durumunda başvurulacak tek bir yol olarak görülmektedir. Oysa ki, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa göre işsizlik ve benzeri durumların yaşanması halinde çalışanların başvurabileceği iki alternatif daha bulunmakta olup bunlar, kısa çalışma ödeneği ve ücret garantisi fonu ödemesidir. Nitekim Türkiye İş Kurumunun (TÜİK) 30 Nisan 2009 verilerine göre; Ocak 2009 da işsizlik ödeneği alan sayısı 244.359 iken bu sayı %130 luk bir artışla Nisan 2009 da 317.766 ya ulaşmıştır. Yine aynı verilere göre Ocak 2009 da 651 kişiye kısa çalışma ödeneği ödenirken bu rakam %6.414 lük bir artışla Nisan 2009 da 41.753 kişiye çıkmıştır. Ücret garantisi fonu ödemeleri de Ocak 2009 da 46 kişiye yapılırken Nisan 2009 da 978 kişiye ulaşmıştır. Burada artış oranı da % 2.126 dir.

Yazımızda; İşsizlik Sigortası Fonundan ödemeleri yapılan ve TÜİK verilerinden de görülebileceği üzere küresel krizle birlikte sürekli olarak yükseliş trendi gösteren bu ödenekler incelenmekte, hak kazanma koşulları ve yapılan ödemelere ilişkin bilgiler verilerek suretiyle çalışanların bilinçlendirilmesi hedeflenmektedir.

İŞSİZLİK SİGORTASINA
HAK KAZANMA

İşsizlik sigortası; bir işyerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, herhangi bir kası ve kusuru olmaksızın işini kaybeden sigortalılara işsiz kalmaları nedeniyle uğradıkları gelir kayıplarını belli bir süre ve ölçüde karşılayarak zorunlu bir sigortadır. Kapsadığı çalışanlar ise şöyledir; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamında bir hizmet akdine dayalı olarak çalışan sigortalılar, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununda çıkarılan sandıklara tabi sigortalılar, ülkemizde çalışma vizesi ile çalışan yabancı işçiler. Hizmet akdinin feshinden önceki 120 gününü sürekli olmak üzere, son üç yıl içinde en az 600 gün süre ile prim ödemiş olup da kendi istek ve kusurları dışında işsiz kalanlardan;

Hizmet akitleri, ihbar önellerine uygun olarak işveren tarafından feshedilenler,

Hizmet akitleri, sağlık sebepleri, işverenin kanunda belirtilen ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan davranışları ve işçinin çalıştığı işyerinde bir haftadan fazla süre ile işin durmasını gerektirecek zorlayıcı sebepler nedeniyle bizzat kendileri tarafından feshedilen sigortalı işçiler, Sağlık sebepleri veya işyerinde işçiyi bir haftadan fazla süre

ile çalışmaktan alıkoyan bir zorlayıcı sebebin ortaya çıkması halinde işveren tarafından hizmet akdi feshedilenler, Belirli süreli hizmet akdi ile çalışmakta olup da sürenin bitiminde işsiz kalanlar, İşyerinin el değiştirmesi veya başkasına geçmesi, kapanması veya kapatılması, işin veya işyerinin niteliğinin değişmesi nedenleriyle işten çıkarılmış olanlar, Özelleştirme nedeniyle hizmet akdi sona erenler, İşsizlik ödeneğine hak kazanırlar.

ÖDEME NASIL YAPILIYOR?

Günlük işsizlik ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının yüzde kırkıdır. Bu şekilde hesaplanan işsizlik ödeneği miktarı, onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık ücretin brüt tutarının yüzde seksenini geçemez. Hizmet akdinin sona ermesinden önceki son 120 gün prim ödeyerek sürekli çalışmış olanlardan, son üç yıl içinde; 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olanlara 180 gün, 900 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olanlara 240 gün, 1080 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olanlara 300 gün, süre ile işsizlik ödeneği verilir. İşsizlik ödeneği her ayın sonunda aylık olarak işçinin kendisine ödenir. İşsizlik ödeneği damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulamaz; nafaka borçları dışında haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez.

ÜCRET GARANTİ FONU

İşsizlik Sigortası Kanunu'na göre sigortalı sayılan kişileri hizmet akdine tabi olarak çalıştırarak işverenin konkordato ilan etmesi, işveren için aciz vesikası alınması, iflası veya iflasın ertelenmesi nedenleri ile ödeme güçlüğüne düşmesi hallerinde geçerli olmak üzere, işçilerin iş ilişkisinden kaynaklanan ücret alacaklarını karşılamak amacı ile İşsizlik Sigortası Fonu kapsamında olmak üzere Ücret Garanti Fonu adı altında ayrı bir fon oluşturulmuştur. Hak Kazanma; Ücret Garanti Fonu işçinin son üç aylık ücret alacağını garanti etmek üzere oluşturulmuş olup; işverenin ödeme güçlüğüne düşmesi nedeniyle ücret alacağı bulunan işçinin bu ödemeden yararlanabilmesi için; son üç aylık ücret alacağını gösteren belge ve aşağıdaki belgelerden biriyle Türkiye İş Kurumuna başvurulması gerekmektedir:

İcra Dairesinden alınan aciz vesikası,

İflas kararı. Konkordato mühleti kararı.

Ödeme; Yapılacak ödemelerde işçinin, işverenin ödeme güçlüğüne düşmesinden önceki son bir yıl içinde aynı işyerinde çalışmış olması koşulu esas alınarak temel ücret üzerinden ödeme yapılır. Burada iş sözleşmesinin devam edip etmediği önemli değildir. İşverenin işsizlik sigortası primi ödemiş olması da işçinin bu haktan yararlanmasına engel teşkil etmemektedir.

lunulması gerekmektedir.

■ Ödeme; Günlük kısa çalışma ödeneğinin miktarı, işsizlik ödeneğinin miktarı kadardır. Bu miktar, sigortalının son 4 aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının yüzde kırkıdır.

■ Kısa çalışma ödeneği, zorlayıcı sebebin devam süresini ve en fazla üç ayı aşamaz.

■ Kısa çalışma ödeneği, işyerinde uygulanan haftalık çalışma süresini tamamlayacak şekilde çalışılmayan süreler için olmak üzere, her ayın sonuna kadar ödenir. Bu ödemeler, başlangıçta belirlenen işsizlik ödeneği süresinden düşülür.

■ 5838 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, 2008-2009 yıllarında yapılan başvurulara münhasır olmak üzere; kısa çalışma süresi altı ay olarak uygulanacak, ödenek miktarı da %50 oranında artırılarak ödenecektir. Yapılan bu ödemeler işsizlik ödeneğinden mahsup edilmeyecektir.

Dostluğumuz adına bu
karşılığı vermeye borçluyuz

Slovenya Cumhurbaşkanı Danilo Türk, "Slovenya, Türkiye'nin AB tam üyeliğinin en kuvvetli, sürekli ve kararlı destekleyicilerinden biri olacaktır. Türkiye'ye dostluğumuz adına bu karşılığı vermeye borçluyuz" dedi.

Türkiye Slovenya'nın BM adaylığını ve NATO üyeliğimizi çok güçlü desteklediğini hatırlatan Slovenya Cumhurbaşkanı Danilo Türk, "Bunları asla unutmayacağız ve biz de bunların karşılığını vermek istiyoruz. Slovenya, Türkiye'nin AB tam üyeliğinin en kuvvetli, sürekli ve kararlı destekleyicilerinden biri olacaktır. Türkiye'ye dostluğumuz adına bu karşılığı vermeye borçluyuz. Türkiye ile olan dostluğumuzda dolayı bu karşılığı vermek istiyoruz" dedi. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Türk-Sloven İş Konseyi tarafından düzenlenen "Türk-Sloven İş Forumu'nun onur konluğu Slovenya Cumhurbaşkanı Danilo Türk oldu. TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıkhoğlu'nun ev sahipliğinde düzenlenen foruma Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım ve çok sayıda iş adamı katıldı.

AB İÇİN SÜREKLİ DESTEK

Slovenya Cumhurbaşkanı Danilo Türk, forumda gerçekleştirdiği konuşmada Türkiye'nin AB üyelik sürecine değindi. Türkiye ile AB arasında GB ilişkisinin tek başına yeterli olmadığını işaret eden Danilo Türk, Türkiye'nin ihtiyacının GB ötesinde tam üyelik olduğunu, tam üyelikle birlikte Türkiye ile AB arasında bütün yelpazeye yayılmış ekonomik ilişkilerin sağlanabileceğini kaydetti.

Forumun ev sahipliğini yapan TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıkhoğlu, "Mahkemeleri kazanmamıza rağmen mallar serbest dolaşırken iş adamlarımız (AB'de) vize engeli ile karşı karşıya. Bu haksızlığın bir an önce giderilmesini istiyoruz" dedi. Hisarcıkhoğlu, Slovenya'nın bölgesinde en verimli ekonomilerden biri olduğunu belirterek, "Akdeniz'e kıyaslı olan Slo-

Türk, tam üyelikle birlikte Türkiye ile AB arasında bütün yelpazeye yayılmış ekonomik ilişkilerin sağlanabileceğini kaydetti.

venya'nın, ihracatının yüzde 50'den fazlasını AB pazarına yapan Türkiye için de özel önemi var" diye konuştu. Rifat Hisarcıkhoğlu, Balkanlar'da barış ve istikrarın sağlanması konusunda Türkiye ile Slovenya arasındaki işbirliğinin giderek arttığına işaret etti.

Bölgesinde bir sanayi devi olan ve AB üyelik müzakerelerine devam eden Türkiye'nin küresel siyasetin ve ekonominin de etkin bir oyuncusu olduğunu belirten Hisarcıkhoğlu, Türkiye olarak Slovenya ile siyasi ilişkilerin yanı sıra ekonomik ilişkileri de geliştirme gayreti içinde olduklarını vurguladı. Hisarcıkhoğlu, "Türk ve Sloven firmaların yeteneklerini birleştirerek daha fazla ortak projeye imza atmasını bekliyoruz. Mütteahhitlik alanında Güneydoğu Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu ile işbirliği yapmamız gerekmektedir" dedi.

Otoyol ve demiryolu yatırımı için Türk ve Sloven firmaların işbirliği yapması gerektiğine işaret eden Hisarcıkhoğlu, "Özellikle sağık turizmi konusunda iki ülkenin deneyimleri ve potansiyelleri birleştirilebilir. Ayrıca gemi ve yat üretiminde Türkiye ile Slovenya, katma değeri yüksek projeler için işbirliği imkanlarını geliştirmelidir" diye konuştu. Türkiye'nin AB ile katılım müzakereleri yürüttüğünü, ancak Türki-

ye'nin teknik olarak hazır olduğu fasıllarda müzakerelerin açılmasının bazı üye devletler tarafından engellendiğini, hazır olmadığı fasıllarda ise Türkiye'nin adım atmasının istendiğini ifade eden Hisarcıkhoğlu, katılım sürecinde hiçbir ülkenin böyle bir uygulama ile karşı karşıya kalmadığına dikkati çekti.

SLOVEN HALKI TAM
ÜYELİĞİMİZİ DESTEKLİYOR

TOBB/ DEİK Başkanı Rifat Hisarcıkhoğlu, "Biz kendimizi AB ile birlikte düşünmek istiyoruz. Sloven halkına tam üyelik yönündeki desteklerinden dolayı şükranlarını sunuyorum. Bazı içe kapanmacı Avrupalı politikacıların tam üyelik dışında bir yol önermesi bizim açımızdan kabul edilebilir de değildir" dedi. Gümrük Birliği anlaşması çerçevesinde malların hareketinin Türkiye ile AB arasında serbest olduğunu, ancak bunu taşıyan TIR'lara, kamyonlara kota uygulandığını ifade eden Hisarcıkhoğlu, şunları kaydetti: "Bir tarafta 'ticaret serbest' diyeceksiniz ama öteki tarafta o malı taşıyan kamyonlara kota koyacaksınız. Bu herhalde tarife dışı engelin somut göstergesidir. Bir başka engel mahkemeleri kazanmamıza rağmen mallar serbest dolaşırken iş adamlarımızın vize engeli ile karşı karşıya olmalarıdır. Ama o ülkeden herhangi bir

iş adamı Türkiye'ye gelmek isterse hiçbir vize engeli ile karşı karşıya kalmamaktadır." Bu haksızlığın bir an önce giderilmesini istediklerini vurgulayan Hisarcıkhoğlu, Slovenya Cumhurbaşkanı Danilo Türk'e hitaben, "Slovenya'da kamyonların geçiş noktasında, sizin bir hukukçu olarak adaletli olacağınıza inanıyorum" dedi.

TÜRKİYE TURİZMDE SÜPER GÜÇ

Slovenya Cumhurbaşkanı Danilo Türk, "Bizim karşılıklı dostluğumuzun temelinde de bu anlayış yatmaktadır. AB içinde giderek artan sayıda bu temel gerçeği anlayan pek çok kişinin olduğunu söyleyebilirim" şeklinde konuştu. Şu anda AB içinde ortalama ülkelerden biri olduklarını ancak AB'nin en gelişmiş ülkelerinden biri olmak istediklerini ifade eden Türk, bu bağlamda da Türkiye ile işbirliklerini ve dostluklarını değerlendirdiklerini söyledi. Turizmde Türkiye'nin süper güç olarak adlandırılabileceğini, Slovenya'dan Türkiye'ye gelen turist sayısının her geçen yıl arttığını anlatan Türk, "Ulaştırma meselelerinin önünde bazı kısıtlar var, görüyoruz ama bunları bizi caydırmamalı. Gereksiz kotaları nasıl kaldırabiliriz bunun üzerinde durmamız gerekiyor. Gelecekte kurulacak iletişim ağları üzerinde durmamız gerekiyor" dedi.

Bilgi Güçtür...

BMI BUSINESS MANAGEMENT INSTITUTE

BMI; değişen piyasa koşullarının ihtiyaç arz ettiği eğitim konularını; müşterilerine somut değerler yaratarak, kurumsal ve bireysel gelişim odaklı çözümlerle sunan eğitim sektörünün öncü, köklü bir markasıdır.

■ Bilişim Hukuku	■ İnsan Kaynakları Yönetimi	■ İş Sağlığı ve Güvenliği
■ Bankacılık Hukuku	■ Radyo ve Televizyon Yayıncılığı	■ Sağlık Kurumları Yönetimi
■ Ekonomi Hukuku	■ Medya ve İletişim Stratejileri	■ Sağlık İletişimi
■ Gayrimenkul Hukuku	■ Uluslararası Gazetecilik	■ Lojistik ve Pazarlama Yönetimi

Istanbul Headquarters : Şakir Kesenir Cad. No:31 Balmumcu / Beşiktaş / İSTANBUL
Tel: +90 (212) 273 15 05 - Fax: +90 (212) 273 13 71
www.bm-institute.com - info@bm-institute.com

Rusya, Ukrayna ve Sirbistan'a yatırım yapan AFM'nin gözü Çin ve Hindistan pazarında

1965 yılında Beyoğlu'nda iki salonla hizmet vermeye başlayan AFM Sinemaları, gözünü Asya'ya dikti. AFM Sinemaları'nın CEO'su Adnan Akdemir, Rusya, Ukrayna ve Sirbistan'a yatırım yapan şirketin önümüzdeki dönemde Çin, Hindistan, Güney Kore'ye girme istediğini söyledi.

1965 yılında Beyoğlu'nda Dünya ve Fitaş adlı 2 salonla hizmet vermeye başlayan AFM sinemaları, 2005 yılında Türkiye'de bir ilki gerçekleştirdi ve Rus Eurasia'ya satıldı. Şirket büyümesini sürdürerek Rusya, Ukrayna ve Sibiry'a yatırım yaptı. Hedefte Çin, Hindistan, Kore gibi büyük pazarlar var. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'nun yeni üyelerinden olan AFM dünya pazarlarında kendine sağlam bir yer edinme yolunda. AFM CEO'su Adnan Akdemir ile sinema sektörü ve AFM'nin hedefleri konusunda sorularımızı yanıtladı.

TÜM DÜNYAYI ÇALKAYAN KRİZ SİNEMAYI NASIL ETKİLEDİ?

Sinema entererasan bir sektör. Krizde de diğer sektörlerle göre tam ters hareket ediyor. Ben 18 yıldır bu işin içindeyim ve 1999, 2001, 2008 olmak üzere 3'üncü krizim. Her birinde rekor artışlar oldu. 2008'de çok ciddi bir artış var. Türkiye'de 2008 yılında seyirci sayısı 34 milyondan 38 milyona çıktı. Aslında seyircisini artıran nadir ülkelerden biri oldu Türkiye. Yaklaşık yüzde 18 büyüdü sektör. Seyirci sayısını artıran diğer ülke ile yüzde 48 ile Rusya. Dolar bazında bile büyüme söz konusu.

KRİZLERDE NEDEN SEYİRCİ ARTAR?

Kriz sinemaya hep ters etki yapar. Herkesin kendi teorisi var bu konuda. Kimileri insanların krizde birkaç saatliğine gerçeklerden uzaklaştığını söylerken, kimileri de hala en ucuz eğlence aracının sinema olduğunu bu yüzden seyircinin arttığı görüşünde. Ama neticede bir gerçek var. Bence her ikisi de doğru. Bir başka önemli nokta ise şu; krizlerden bir yıl önce genellikle ekonomik olarak büyük bir rahatlama oluyor. Bu dönemde iyi para kazanıldığı ve çok rahat geçiş bulunduğu için çok miktarda ve iyi filmler yapılıyor. Bu filmler ise bir yıl sonra gişeye geliyor. Burada iyi film derken gişeye başansından bahsediyoruz. Geçen sene AROG gibi bir filmin başarılı olması zaten bekleniyordu. Ama Issız Adam onun kadar iş yaptı. Bunun gibi beklenmeyen filmlerin iş yapması sektörü çok olumlu etkiledi.

ALİŞVERİŞ MERKEZLERİ SEKTÖRÜN KARLILIĞINI NASIL ETKİLEDİ?

Karlılık artışı yönünde etkisi oldu ama bu çok önemli değil. Asıl olarak sinema başına düşen karlılığa bakmak lazım. Rusya,

AFM CEO'su Adnan Akdemir, "Film ihracatında gelir olarak pazarın büyümesini sağladığımızı gibi kültürümüzü de ihraç ediyorsunuz" dedi.

Ukrayna ve Türkiye'de AVM'lerin artmasıyla karlılık arttı. AVM'ler ekonomik olarak büyük bir hareketlilik getirdi doğal olarak. Daha fazla AVM, daha çok salon demek. Ama bu da sinema başına düşen karlılığı düşürür. Türkiye henüz bu noktaya uzak. Ama Amerika ve birçok Avrupa ülkesi bu durumda. Eskişehir, Kayseri, Denizli gibi şehirlerde bir anda birkaç AVM açıldı. Müşteri varsa tabi ki istediğiniz kadar AVM açabilirsiniz. Ama doygunluk noktasından sonra birim başına düşen karlılık da düşer. İstanbul'da da bazı bölgeler aynı durumda. Biz AFM olarak buradalardan uzak duruyoruz. Biz sinemanın olmadığı şehirlere ya da bölgelere gittiğimiz için sağlıklı büyüyörüz.

SEKTÖR ZOR DÖNEMLERDEN GEÇTİ VE YİNE KRİZ VAR. SİNEMADA BİRLEŞMELER GERÇEKLEŞİR Mİ?

Önümüzdeki dönem sektörde birleşmeler olabilir. AFM zaten 7 şirketin birleşmesinden oluşuyor. Zaman içinde diğer şirketleri birleştirerek bu boyuta geldi. Burada önemli olan şu; 1980'lerin başında Türkiye'de 4 bin sinema salonu vardı. 90'ların başında ben başladığımda 150 salon kalmıştı. Bir sektör 4 binden 150'ye düştü ve kimse birşey yapmadı. Bu noktada Turgut Özal'ın da çok katkısı oldu. Özal'ın 80'lerde değiştirdiği kanunla film distribütörleri Türkiye'de ofis açabilir hale geldi. Böyle olunca dünya ile aynı anda filmler gösterilmeye başlandı. Eskiden

prodüktörler filmleri almaya yurtdışına gider, biz de ancak 3-5 yıl sonra seyredebilirdik o filmleri.

AFM'NİN SİÇRAMASI NE ZAMAN OLDU?

Ben işletme mühendisiyim, ABD'de master yapıp sinema sektöründe de çalıştım. Türkiye'ye döndüğüm sırada Ayazağa'daki stüdyolarımızda film prodüksiyonu yapıyorduk. O sırada Movenpick Otel'i de dünya standartlarında bir salon açınca büyük bir başan elde etik. Aslında şirket buradan büyüme başladı. 1992 yılında alışveriş merkezleri dönemi başladı. Önce Akmerkez daha sonra Carousel açıldı. Biz tek operatör olarak 3'lü 4'lü salonlar açarak büyümeye başladık. Bu büyümede en büyük neden filmlerin hemen Türkiye'ye gelmesiydi. Bu da Turgut Özal sayesinde oldu. Büyüme 1990'ların sonunda belli bir boyuta geldi. Artık kurumsallaşma zamanı gelmişti. Kurumsallaşma gerekince o yıllarda Türkiye'ye giren Alfa fonu hisseselerimizi aldı 2000 yılında. Bu sefer büyüme hızlandı. Fakat 2001'de büyük kriz oldu. Şirketi yeniden yapılandırmak gerekti. 2004'de halka ilk açılan sinema şirketi olduk.

SEKTÖRÜN GELECEĞİNİ DEĞERLENDİRİR MİSİNİZ?

Sinema pazarı çok bilinmiyor. İnsanlar genellikle magazin olarak bakıyor. Pazarda AFM'nin özel bir yeri var. Son 20 yıldır pazar çok hızlı büyüdü. İnsanlar birçok şehirde yeniden sinema ile buluştu. Sektör-

rün büyümesi aslında son 20 yıla baktığımızda 10 milyondan 40 milyonla geldi. Bunun altında yatan sebep bizim sinemaya gitmeyi çok sevmemizden kaynaklanmıyor. Büyüme Türkiye'de sinemanın yok olması ve tekrar iyi filmlerle ayağa kalkması.

TÜRK FİLMLERİNİN SEKTÖRÜN BÜYÜMESİNDE ETKİSİ NEDİR?

Türklerin sinemaya gitme oranı yüzde 0,5. Bu oran Rusya'da yüzde 1, Avrupa'da yüzde 3, Amerika'da yüzde 6. Yani dünyanın hala en az sinemaya giden ülkesiyiz. Ama buralara yüzde 0,2'lerden geldik. Büyük yatırımlar yaptık Bu büyümede Türk filmleri büyük rol oynuyor. Yaklaşık 6 yıl önce bazı adımlar atılmaya başladı. Bugünden 8 yıl öncesinde de Eşkıya gibi başarılı filmler yılda bir tane bilemediniz iki tane çekiliyordu. Bunlarda pazarda yüzde 5 ile 10 arası pay alıyordu. Türk filmlerinin payını artırmak için altyapı ile ilgili yatırımlar gerekiyordu. Bunu dışardan kimse yapamazdı. Sektördeki diğer oyuncularla biz nasıl yaparız diye konuştuk.

NASIL ADIMLAR ATILDI?

Atılması gereken birkaç adım vardı. Birincisi Türkiye'de film dağıtımında yabancılar söz sahibi idi. Yabancı firmaların önceliği yabancı filmler oluyordu. Türkiye'den kazanılan para öncelikleri değildi. Onların amacı Amerika'da yapılan bir filmi Türkiye'de göstermekti. Burada bir hassasiyet var. Biz 4 sene önce kendi adında bir şirket

kurduk. "Kendin dağıt"tan geliyordu. Yılmaz Erdoğan, Şenay Tozkoparan, Sinan Çetin ile dörtlü bir ortaklık kurduk. Bu firma, GORA ile başlayarak Türk filmlerinin dağıtımına ağırlık vererek pazara konsantre oldu. O yıl en çok pazarda ikinci firma olduk. Türk filmlerinin Türk firması tarafından dağıtımını başlandı.

Aslında sektör bugünkü halini bundan sonra aldı. Birçoğu Türk olmak üzere 10 dağıtım firması faaliyete geçti. Böylece Türk filmleri dağıtımıcı bulup daha uzun haftalar salonda kaldı. Bu birinci konu idi. İkinci konu kurumsallaşma idi. Oynayan filmlerin hasılatların net bir şekilde ilan edilmesi gerekiyordu. Çünkü biz ciromuzu yan yana distribütör firmayla paylaşıyoruz. Oynayan film 100 lira kazanıyorsa 50'sini sinema, 50'sini distribütör alır. Burada çok önemli bir şey var. Hasılatlar ve cirolar sinemalar tarafından hızla ve net olarak açıklanmaya başladı. Distribütörlerin payları ödenir hale geldi. Hem sinemacılar hem de distribütörlerin kurumlaşması gerçekleşti. Paranın hızlı akımı sağlandı. Prodüktöre hızla para akışı onun daha fazla film çekmesine yol açtı. Son beş yıl içinde bunlar oldu.

TÜRK FİLMLERİNİN PAZAR PAYI NE KADAR? İHRACATA KONUSUNDA NELER YAPILYOR?

2004'de yüzde 10 olan Türk filmlerinin payı 2005'te 15'e daha sonra 25, 30, 40'lara çıktı şu anda yüzde 60'lara ulaştı. Şu anda yüzde 70'lere doğru gidiyor. Bu oranın en fazla olduğu ülke yüzde 78 ile Güney Kore. Şu anda biz dünya dördüncüsüyüz. Hedefimiz Güney Kore'yi yakalamak. Distribütörlerin Türkiye'ye kendilerinin film getirmesini sağlamak birinci aşamayı bunu başardık. İkincisi sinemacıların kurumsallaşmasıydı o da oldu. Daha sonraki aşamalarda yapımcılar kurumsallaştı. Dünya birincisi Güney Kore bizden bir aşama daha önde, o da ihracat. Bence biz de o aşamaya geldik. Şimdiki hedefimiz bölgemizdeki ülkelere ihracat yapmak. Film ihracatında gelir olarak pazarın büyümesini sağladığımızı gibi kültürümüzü de ihraç ediyorsunuz.

HEDEF PAZARLARINIZ HANGİLERİ?

AFM bizim sıfırdan yarattığımız, halka açık kısmıyla birlikte yaklaşık 50 milyon dolara Ruslar tarafından alınan bir şirket. Ruslar daha fazla yatırım yapmak istiyor. Çok ülke dolaştık. Ukrayna'ya, Sibiry'a'ya yatırım yaptık. Bundan sonra Kazakistan, Azerbaycan gibi Türki Cumhuriyetleri'ne yatırım yapacağız. Eski Doğu Bloku ülkelerinden talepler geldi, Balkanlar ve Ortadoğu da imkanlar doğdu. Ama seçtiğimiz ülkelerde sağlıklı büyümemiz gerekiyor. İlk yatırımdan sonra birçok tesisi yapabilemiz lazım. Bence Çin, Doğu Avrupa'ya girmekten daha enteresan. Çin'e, Hindistan'a girmek bizim için daha doğru. Çalışmalarımız da bu yönde. Avrupa pazarları çok büyüyen pazarlar değil. Halbuki doğru daha büyüyecek pazarlar var. Hem şehirler, hem nüfus büyüyecek. Rusya'daki ortaklarımız orada güçlüler.

Türk ve Arap dünyasının en önemli yakınlaşması

Türk-Arap Ekonomi Forumu'nun [TAF] 4'ncü toplantısı 11-12 Haziran tarihlerinde İstanbul Swisotel'de gerçekleştirilecek. Açılışı Maliye Bakanı Mehmet Şimşek tarafından yapılacak ve davetli ülkelerin maliye ve ekonomi bakanlarını bir araya getirecek olan 2'nci Türk-Arap Finans Oturumu, TOBB / DEİK Başkanı Sayın M. Rifat Hisarcıklıoğlu tarafından yönetilecek. Oturum başlıkları ise; Türkiye Ekonomisi ve Global Değişkenler, Global Krizin Türk Ekonomisine Etkileri, Bölgede Krizin Etkilerini Azaltmaya Yönelik Politikalar ve Uygulamalar, Hükümetlerin Ekonomik Reform Programları ve Gündem olacak.

BÖLGESEL GÜÇLÜ BİR PLATFORM

DEİK işbirliği ve Arap Birliği resmi desteğinde düzenlenecek olan 4'ncü Türk-Arap Ekonomi Forumu [TAF09] ev sahipliğini Al-İktisad Wal-Aamal Group [AIWA] yapacak. Geçtiğimiz yıllarda, global ve bölgesel ölçekte önemli markaların destek ve katılımında yapılan TAF, 2009 yılında yine sektörlerinde lider özelliği taşıyan ve bölgesinde iddialı

hedefleri bulunan markaları yan yana getirerek, Türk ve Arap ülkeleri arasında oluşturulan bu güçlü platformu dünya gündemine taşıyabilmeyi amaçlıyor.

LİKİDİTE SORUNU TARTIŞILACAK

İlk günün ikinci panelini konusu ise, "Dünya Genelinde Büyüyen Likidite İhtiyacının Finans Sektörüne ve Yatırım İlişkilerine Etkileri" olacak. Panelde; Krizin Türk Bankacılık Sektörüne Etkileri, Finans Piyasalarında Türkiye ile Arap Ülkeleri Arasında Gelişen İlişkiler, Türkiye'de Proje Finansmanında Arap Bankalarının Rolü tartışılacak. Birinci günün son panelinin konusu "Türkiye ve Arap Dünyası: "Global Yavaşlamaya Karşı Güçlü İşbirliği" olarak belirlendi. TAF'08 toplantısını takiben bugüne kadar aralıksız sürdürülen çalışmalar ve yürütülen temaslar göstermektedir ki dünya genelinde yaşanan krizin etkilerine rağmen Türk-Arap ekonomik ilişkileri hemen her alanda artarak devam ediyor. Bankacılık ve finans alanlarında kurulan verimli ilişkiler, beklendiği gibi artık tarafları sadece gayri-

menkul yatırımlarında ve müteahhitlik hizmetlerinde değil, istihdam yaratmaya yönelik sanayi, alternatif enerji, lojistik, ziraat, üretim ve hizmet sektörlerinde de bir araya getirilmektedir. TAF'09 son gün yapılacak 2 panel ve firmalar arasındaki ikili görüşmeler ile bitecek. İkinci günün ilk panelinde "Tarım ve Gıda Sanayinde Türk-Arap İşbirliği İmkanları" konuşulacak. Panelin başlıkları şöyle; Yabancı Yatırımcı İçin Tarımda Yatırım ve Ticaret Kanunları, Tarım ve Sanayi Yatırımlarında Tedarik ve Teşvik Uygulamaları, Türkiye'de Yatırımın Sağladığı Faydalar ve Olası Risk Analizi, Bölgenin Gıda Ürünleri İhtiyacını Garantiye Alan Türkiye'nin Önemi, GAP ve Arap Yatırımcıların Yükselen İlgi. Forumun son panelinde ise; Türkiye'nin Enerji İhtiyacı, Analiz ve Tespitler, Türkiye'de Nükleer Enerji Çalışmalarında Gelişmeler, Türkiye'nin Elektrik ve Gaz Dağıtım İşletmelerinde Özelleştirme Planı, Yenilenebilir Enerji Sektöründe Arap Yatırımcılar İçin Fırsatlar, Trans-Asya Boru Hattı Projesi ve Türk Arap İlişkilerine Yansımaları başlıkları tartışılacak.